

REGION NORDJYLLAND
– i gode hænder

Region Nordjylland, Niels Bohrs Vej 30, 9220 Aalborg Øst
Viborg Vognmandsforretning ApS
Kirkebækvej 134
8800 Viborg

Att.: Jan Nielsen
e-mail: bc40196125@gmail.com

Region Nordjylland
Kontoret for Bæredygtig
Udvikling
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Øst

Råstofsagsbehandler
Sofie Hammer Jensen
Direkte 20592272
sofie.jensen@rn.dk

Sagsnr. 1-35-71-2-1550-24
4. juli 2025

Afgørelse efter miljøvurderingsloven i forbindelse med ansøgning om råstofindvinding på matr.nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup

Region Nordjylland har behandlet jeres ansøgning efter miljøvurderingsloven i forbindelse med ansøgning om erhvervsmæssig indvinding af sand, grus og sten på et ca. 18 ha stort areal på matr.nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup, Birkedalsvej 10, 9550 Mariager i Mariagerfjord Kommune.

Screening efter miljøvurderingsloven

Ifølge miljøvurderingslovens¹ § 15 skal der udarbejdes en miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet, hvis projektet på grund af dets art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet.

Det ansøgte projekt er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 2, pkt. 2a "Råstofindvinding fra åbne brud og tørvegravning". Projektet er desuden omfattet af bilag 2, pkt. 10m "Arbejder i forbindelse med indvinding af grundvand og kunstig tilførsel af grundvand, som ikke er omfattet af bilag 1."

Region Nordjylland har derfor udført en screening efter miljøvurderingslovens § 21 for at vurdere, om projektet på grund af art, dimensioner eller placering er omfattet af krav om miljøvurdering og tilladelse.

Afgørelse

Region Nordjylland har på baggrund af det foreliggende materiale og de indkomne høringssvar vurderet, at det ansøgte projekt kan forventes at give anledning til en væsentlig påvirkning af miljøet. Projektet er derfor omfattet af krav om miljøvurdering af projektets indvirkning på miljøet, jf. miljøvurderingslovens § 15.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Afgørelsen er truffet i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Regionen har i forbindelse med screeningen ligeledes vurderet, at der skal udarbejdes en konsekvensvurdering jf. habitatbekendtgørelsens² § 6.

Vurderingen er baseret på det foreliggende ansøgningsmateriale og screeningen³ og er uddybet i vedlagte bilag.

Begrundelse

Region Nordjylland har på baggrund af det foreliggende materiale og de indkomne høringssvar vurderet, at det ansøgte projekt potentielt kan give anledning til en væsentlig påvirkning af miljøet

I vurderingen lægges der vægt på:

- At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til en tilstandsændring af nærliggende mose omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3
- At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til tilstandsændring og hindre målopfyldelse i tilstødende overfladevandsforekomster, herunder Svenstrup Bæk, Gloudal Bæk, Østerkær Bæk og Kjelstrup Sø
- At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal. Dette i sig selv medfører, at der skal udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering jf. habitatbekendtgørelsens § 6 for det ansøgte projekt.
- At det ikke kan afvises at projektet kan give anledning til påvirkninger af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, herunder i den nærliggende mose.

Samlet set er det regionens vurdering at det ansøgte projekt kan give anledning til en væsentlig påvirkning af miljøet, og at projektet derfor er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven.

Høring

Det ansøgte projekt var i høring ved Mariagerfjord Kommune, øvrige berørte myndigheder, forsyningsselskaber, landsdækkende foreninger, ansøger, lodsejer samt sagens øvrige parter i perioden fra den 2. november 2023 til den 30. november 2023. Efterfølgende har der været et forløb med høringer og møder mellem ansøger, Mariagerfjord Kommune samt Region Nordjylland.

I forbindelse med høringen er der kommet høringssvar fra Mariager Vand a.m.b.a., Miljøstyrelsen Østjylland, ejer/beboer på Gunderupvej 3, Mariagerfjord Kommune samt ansøger.

Da projektet indebærer rydning af fredskov, er Miljøstyrelsen Østjylland berørt myndighed (skovloven). Styrelsen havde ingen bemærkninger til det ansøgte projekt for så vidt angår vurderingen efter miljøvurderingsloven. Mariager Vand a.m.b.a. udtrykte i deres høringssvar bekymring for, om det ansøgte projekt ville kunne reducere beskyttelsen af deres vandressourcer. Ejer/beboer på Gunderupvej 3 udtrykte bekymring for den trafikale belastning ved tung trafik i området samt for støvgener fra adgangsvejen til grusgraven.

² Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

³ Screeningen tager udgangspunkt i kriterierne fra miljøvurderingslovens bilag 6 'Kriterier til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering'.

Mariagerfjord Kommune indsendte den 19. april 2024 deres første høringssvar hvor der peges på en række problemstillinger i forbindelse med den ansøgte indvinding under grundvandsspejlet. Som opfølgning på kommunens høringssvar blev der i august 2024 afholdt møde mellem ansøger, ansøgers rådgiver, Mariagerfjord Kommune og Region Nordjylland hvor de omtalte problemstillinger blev gennemgået. Som opfølgning på mødet indsendte ansøger den 26. september 2024 et notat vedr. de drøftede problemstillinger. Det fremgår af notatet, at det er ansøgers vurdering at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til en væsentlig påvirkning af miljøet som følge af indvindingen under grundvandsspejlet.

Den 28. januar 2025 sender Mariagerfjord et opdateret høringssvar der primært tager udgangspunkt i et notat udarbejdet af Niras⁴. Det fremgår af høringssvaret fra Mariagerfjord Kommune, at det ikke kan afvises at det ansøgte projekt kan give anledning til tilstandsændring af § 3-beskyttet natur. Samt at det ikke kan afvises, at projektet kan være til hinder for målopfyldelse i de tilstødende overfladevandsforekomster omfattet af vandområdeplanen. Endvidere at det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for det nærliggende Natura 2000-område.

Der blev den 8. april 2025 afholdt et nyt møde mellem ansøger, ansøgers rådgiver, Mariagerfjord Kommune og Region Nordjylland hvor sagens problemstillinger igen blev drøftet. Ansøgers rådgiver har efterfølgende, den 23. april 2025, oplyst at man ikke har yderligere bemærkninger til sagen.

Regionsrådet besluttede på deres møde den 23. juni 2025 at følge indstillingen fra administrationen om, at det ansøgte projekt er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingsloven. Udkast til endelig afgørelse var i en kort partshøring ved ansøger og dennes rådgiver i perioden fra den 27. juni til og med den 3. juli 2025. Der kom ingen bemærkninger i den forbindelse.

Offentliggørelse

Afgørelsen bliver offentliggjort på Region Nordjyllands hjemmeside www.raastoffer.rn.dk under 'Regional Udvikling/Råstoffer/Tilladelse til råstofindvinding'.

Klagevejledning

Afgørelse efter miljøvurderingsloven vedrørende miljøvurdering kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen er 4 uger fra den dag, hvor afgørelsen er offentlig bekendtgjort.

Klagen stiles til Miljø- og Fødevareklagenævnet, men indsendes til Region Nordjylland via klageportalen, som videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet med de bemærkninger klagen giver anledning til og det materiale, der er indgået i sagens bedømmelse.

Rettidig klage har ikke opsættende virkning for afgørelsen, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet, jf. miljøvurderingslovens § 53.

Klageberettigede jf. miljøvurderingslovens § 50 er:

- Miljø- og Fødevareministeren
- Enhver med retlig interesse i sagens udfald

⁴ Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup, Mariagerfjord Kommune. Notat af 02.12.2024, Projekt ID 10422200, Niras

- Landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer

En klage skal oprettes på Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af klagenævnets hjemmeside (nmkn.dk). Klageportalen ligger på borger.dk og virk.dk. Du logger på borger.dk eller virk.dk, ligesom du plejer, typisk med MitID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Region Nordjylland, er den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Nordjylland i Klageportalen. For behandling af klager, der indbringes for Miljø- og Fødevareklagenævnet betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau). En klage afvises, hvis gebyret ikke betales indenfor en frist fastsat af klagenævnet. Klagen bliver først sendt videre når gebyret er betalt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videregiver herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes

En klage skal være modtaget på klagefristens sidste dag. Hvis fristen udløber på en lørdag eller søn- og helligdag, forlænges fristen til efterfølgende hverdag.

Hvis en afgørelse ønskes behandlet ved domstolene skal der anlægges sag inden 6 mdr. fra det tidspunkt, hvor afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Ved eventuelle spørgsmål til afgørelsen kan Anne Marie Henriksen kontaktes på tlf. 2463 5639 eller mail: anne.henriksen@rn.dk. Sofie Hammer Jensen kan kontaktes på tlf. 2059 2272 eller mail sofie.jensen@rn.dk.

Med venlig hilsen

Sofie Hammer Jensen
Råstofsagsbehandler

Bilag:

- Screeningsskema iht. Miljøvurderingsloven
- Væsentlighedsvurdering, Natura-2000. Notat af 12. maj 2025, Region Nordjylland
- Høringssvar fra Mariagerfjord Kommune dateret 28. januar 2025. Incl. notatet: Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup, Mariagerfjord Kommune. Notat af 02.12.2024, Projekt ID 10422200, Niras
- Notat af 26. september 2024: Opfølgning på møde den 20. august 2024 om råstofindvinding på matr.nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup – Birkedalsvej 10. Udarbejdet af WSP

Kopi til:

- Ansøgers rådgiver, Leif Pedersen, hagelsgaard@gmail.dk
- WSP, Jens Demant Bernt, Jens.Bernth@wsp.com
- Mariagerfjord Kommune, raadhus@mariagerfjord.dk, miha1@mariagerfjord.dk, keje1@mariagerfjord.dk
- Miljøstyrelsen, raastof@mst.dk
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Østjylland (vedr. fredskov), fredskov@sgav.dk
- Slots- og Kulturstyrelsen, cfk@slks.dk
- Nordjyllands Historiske Museum, historiskmuseum@aalborg.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk, mariagerfjord@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk, mariagerfjord@dof.dk
- Friluftsrådet, fr@friluftsradet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Mariager Vand A.M.B.A., vand@mariagervand.dk

Screening i henhold til miljøvurderingsloven. Råstofindvinding ved Gunderup. Sagsnr. 1-35-71-2-1550-24

Kriterier omhandlet i miljøvurderingslovens § 21 til bestemmelse af, hvorvidt projekter omfattet af bilag 2 skal underkastes en miljøkonsekvensvurdering.

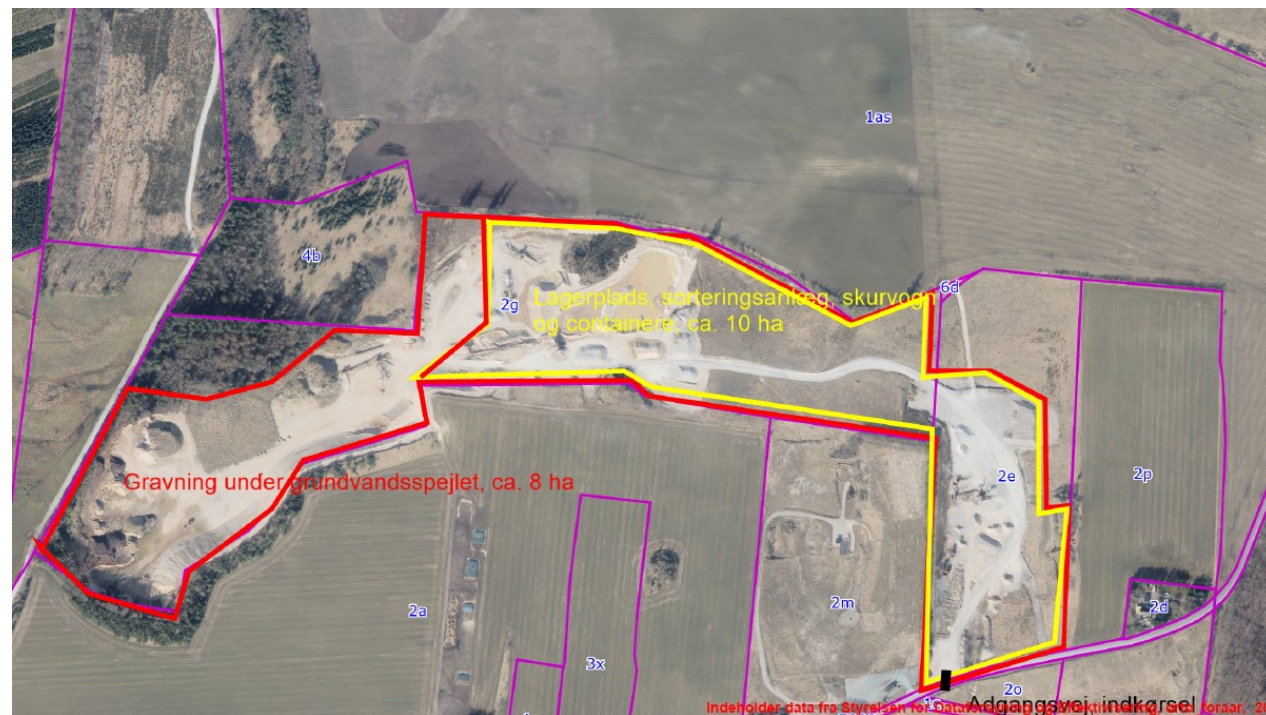
Kriterierne er opført i bilag 6 i lovbek. nr. 4 af 3. januar 2023.

Projektets karakteristika

Projektbeskrivelse – jf. ansøgningen	Region Nordjylland modtog den 3. januar 2023 en ansøgning fra Viborg Vognmandsforretning ApS om tilladelse til indvinding af sand, grus og sten på matr.nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup, Birkedalsvej 10, 9550 Mariager i Mariagerfjord Kommune. Region Nordjylland har den 28. februar 2023 og igen den 7. marts 2023 modtaget supplerende oplysninger til ansøgningen. Den 24. august 2023 har Viborg Vognmandsforretning fremsendt en projektilpasning af projektet. Ansøgningen omfatter følgende: • Det ansøgte areal omfatter ca. 18 ha, hvoraf der vil blive indvundet råstoffer på ca. 8 ha mens de resterende 10 ha vil blive anvendt til lager- og oparbejdningsplads. • Det ansøgte areal er en del af graveområdet "Gunderup", som er udlagt i Region Nordjyllands Råstofplan 2024. • Der ansøges om en årlig indvinding af op til 150.000 m³ sand, grus og sten i en periode på 10 år. • Der søges desuden om indvinding af op til 20.000 m³ grundvand fra gravesøen der skal anvendes til vådsortering. • Projektarealet består af en eksisterende råstofgrav, der ansøges om indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet. • Der er ansøgt om tilladelse til råstofindvinding ned til kote 26 m DVR 90, svarende til ca. 8 m.u.t. og ca. 7 m under grundvandsspejlet. • Råstofferne indvindes under grundvandsspejlet og lægges op på terræn for at vandet kan løbe af. Senere sorteres råstofferne på tør- og vådsorteringsanlæg. • Etablering af gravesøen begynder længst mod syd med nogle få skovfulde, hvorefter vandspejlet får lov at etablere sig i hullet. Derefter graves lidt flere skovfulde og vandspejlet får igen lov at etablere sig. Dette gentages med gradvis flere og flere skovfulde de første dage og uger, indtil der er etableret en sø, som er stor og dyb nok til, at wiremaskinen kan tages i brug. Søen udbygges derpå i nordøstlig retning. • Råstofindvindingen vil foregå i 3 etaper. • Det ansøgte areal ønskes efterbehandlet til et naturområde med sø(er). • Der er søgt om tilladelse til brug af flg. materiel: 1 hydraulisk gravemaskine, 1 gummihjulsæsser, 1 sortererværk til tørsortering, 1 rundsorterer til vådsortering og transportbånd. Stenknuser anvendes 1-2 gange om måneden, knuserens driftstid vil være i tidsrummet 9-15 på hverdage. • Der forventes anvendt en 4.000 liter dieseltank i aflåst container. Tanken er placeret i spildbakke. • Der forventes et årligt forbrug af hydraulikolie på 500 L.
--------------------------------------	--

	• Der forventes et årligt forbrug af dieselolie på 75.000 L. • Den eksisterende adgangsvej til Gunderupvej anvendes i forbindelse med projektet. • Der etableres ingen støjvolde i forbindelse med projektet, men de eksisterende graveskrænter fungerer som støjdæmpende foranstaltninger. • Der ansøges om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året fra gravesøen til grusvask, med en pumpekapacitet på 18 m³ pr. time. • For at begrænse støvgener vandes interne veje efter behov. • Der er ansøgt om følgende driftstider: • Indvinding: mandag til fredag: 07.00 – 18.00 og lørdag: 07.00 – 12.00. • Udlevering: mandag til fredag: 06.00 – 18.00 og lørdag: 06.00 – 12.00.
Projektets placering og arealbehov i ha	2e og 2g Gunderup By, Svenstrup, Birkedalsvej 10, 9550 Mariager i Mariagerfjord Kommune. Det ansøgte areal omfatter ca. 18 ha, hvoraf der vil blive indvundet råstoffer på ca. 8 ha mens de resterende 10 ha vil blive anvendt til lager- og oparbejdningsplads.
Bygherre Bygherres kontaktperson og e-mailadresse/telefonnr.	Viborg Vognmandsforretning ApS Kirkebækvej 134 8800 Viborg CVR nr.: 35637605 Jan Nielsen, tlf.nr.: 40196125, e-mail: bc40196125@gmail.com

Oversigtskort

Projektets behov for råstoffer – type og mængde i anlægs- og driftsfasen

Der er ikke behov for råstoffer i forbindelse med projektet. Projektet indebærer, at der indvindes op til 150.000 m³ sand, grus og sten om året i en 10-årig periode.

Projektets behov for vand – kvalitet og mængde i anlægsfasen og driftsfasen

Der søges om tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask. Vandet vil blive indvundet fra gravesøen, som etableres i forbindelse med projektet. Der ansøges om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året, med en pumpekapacitet på 18 m³ pr. time.

Der søges endvidere om tilladelse til indvinding af op til 150.000 m³ sand grus og sten om året under grundvandsspejlet. Ved indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet erstattes de fjernede råstoffer af tilstrømmende vand. Råstofferne, der fjernes under grundvandsspejlet, har en porøsitet på omkring 25 % og indvindingen under grundvandsspejlet vil dermed være ækvivalent med indvinding af en mængde grundvand, der svarer til 75 % de indvundne råstoffer (ca. 112.500 m³ grundvand pr. år).

Indvinding af grundvand til vådsortering samt indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet kræver en tilladelse efter vandforsyningsloven. Mariagerfjord Kommune er myndighed for vandforsyningsloven. Mariagerfjord Kommunes bemærkninger til det ansøgte projekt er indarbejdet i denne screening efter miljøvurderingsloven.

Beskrivelse af bygninger, skure mv.	Projektet omfatter ingen faste bygninger, men der anvendes en eksisterende skurvogn og container som er placeret på den sydlige del af matr.nr. 2e Gunderup By, Svenstrup.
Anlæggets kapacitet for produktion og lager: Råstoffer - type og mængde Mellemprodukter – type og mængde Færdigvare – type og mængde	Der vil årligt blive indvundet op til ca. 150.000 m ³ sand, grus og sten. Ingen Ingen
Mængden og typen af affald som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Der produceres ca. 500 L olieaffald pr. år. Servicefirma medtager spildolie ved tilsyn og vedligehold af maskiner.
Mængden og typen af spildevand som følge af projektet i anlægs- og driftsfasen	Vaskevand fra grusvask udledes til et bundfældningsbassin hvorfra det vil recirkulere. Udledning af vaskevand kræver en udledningstilladelse fra Mariagerfjord Kommune. Mariagerfjord Kommunes bemærkninger til det ansøgte projekt er indarbejdet i denne screening efter miljøvurderingsloven.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
1. Er der andre ejere end bygherre?	Ja		X	Arealet er ejet af: Jan Munkholm Nielsen Komponisthøjen 8 9500 Hobro
2. Er der andre projekter eller aktiviteter i området, der sammen med det ansøgte medfører en påvirkning af miljøet (kumulative forhold)?	Ja	X		Ca. 400 m nord for projektarealet findes en råstofgrav på matr.nr. 1be Mariagerkloster, Mariager Jorde, 3k Svenstrup By, Svenstrup og 4f Fjelsted, Mariager Jorde m.fl. Råstofgraven drives af Gunderup Grus- og Stenleje, som har tilladelse til indvinding af op til 625.000 m ³ sand, grus og sten om året. Tilladelsen udløber den 22. juni 2047. Ca. 230 m øst for projektarealet findes endnu en råstofgrav på matr.nr. 1a Kjellerup Hgd., Svenstrup. Råstofgraven drives af Viborg Vognmandsforretning, som har tilladelse til indvinding af op til 250.000 m ³ sand, grus og sten om året. Tilladelsen udløber den 14. maj 2034.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Viborg Vognmandsforretning har oplyst, at der ikke vil være samdrift mellem de to råstofgrave (nærværende ansøgning og råstofgraven på matr.nr. 1a Kjellerup Hgd., Svenstrup). Der er ikke lokaliseret andre virksomheder i nærområdet, som vurderes at bidrage til kumulative effekter sammen med det ansøgte projekt. Trafik: Det ansøgte projekt vil medføre en øget trafikalt belastning af området i form af tung trafik. Projektet omfatter en årlig indvinding af op til 150.000 m³ sand, grus og sten. Dette medfører, at der i gennemsnit vil køre ca. 34 lastbiler til og fra råstofgraven om dagen. Beregningen er baseret på antagelse om 220 arbejdsdage om året, et gennemsnitlig læs på 20 m³ og en årlig indvindingsmængde på 150.000 m³. Det ansøgte projekt erstatter den eksisterende råstofindvinding på arealet, hvor der ligeledes er tilladelse til indvinding af op til 150.000 m³ sand, grus og sten om året. Trafikken til og fra råstofgraven vil derfor være uændret. I forbindelse med råstofgraven på matr.nr. 1be Mariagerkloster, Mariager Jorde, 3k Svenstrup By, Svenstrup og 4f Fjelsted, Mariager Jorde m.fl. kører der i gennemsnit ca. 142 lastbiler til og fra råstofgraven om dagen. I forbindelse med råstofgraven på matr.nr. 1a Kjellerup Hgd., Svenstrup kører der i gennemsnit ca. 57 lastbiler til og fra råstofgraven om dagen. Sammenholdes det ansøgte projekt og de eksisterende råstofindvindinger i området vil der således i alt køre ca. 233 lastbiler til og fra området om dagen. Transport til alle tre råstofgrave foregår via kommunevejen, Gunderupvej. Region Nordjylland kan på baggrund af ovenstående ikke udelukke, at enkelte ejendomme vil blive påvirket af trafikken i området, herunder Gunderupvej 5, hvor trafikken til og fra alle tre råstofgrave vil blive ledt forbi. Region Nordjylland vurderer dog, at der ikke er tale om en væsentlig påvirkning af miljøet, da det kun er enkelte ejendomme der påvirkes.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Region Nordjylland vurderer desuden at vejene og krydset mellem Gunderupvej og Randersvej er indrettet til gennemkørende og tung trafik. Støj, støv og vibrationer: Støj, støv og vibrationer fra råstofindvindingen vurderes primært at stamme fra oparbejdning af råstoffer, herunder sortering og reetableringsarbejder med gummihjulslæsser og læsning af og bortkørsel af materialer. Det vurderes at aktiviteterne i forbindelse med det ansøgte projekt og de eksisterende råstofgrave i området ikke giver anledning til væsentlige kumulative forhold i form af miljøpåvirkninger fra støj, støv og vibrationer. Vurderingen tilskrives, de konkrete aktiviteter, placeringerne af disse i forhold til det ansøgte projekt og de indbyrdes afstande til de nærmeste beboelser. Indvinding af grundvand I forbindelse med nærværende projekt søges der om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året til grusvask. Grundvandet indvindes fra gravesøen, som etableres i forbindelse med projektet. Der søges desuden om tilladelse til indvinding af op til 150.000 m³ sand grus og sten om året under grundvandsspejlet. Viborg Vognmandsforretning har desuden tilladelse til indvinding af op til 100.000 m³ grundvand om året fra boring DGU.nr. 58.394 der til vådsortering af råstoffer. Boringen ligger i tilknytning til det ansøgte projektareal. Gunderup Grus- og Stenleje har tilladelse til indvinding af op til 250.000 m³ grundvand om året fra DGU nr. 58.714 til vådsortering af råstoffer. Boringen er placeret ca. 400 m nord for projektarealet. Der findes desuden flere vandforsyningsboringer til almene vandværker i området. På baggrund af ovenstående kan det ikke afvises, at det ansøgte sammen med allerede eksisterende projekter og aktiviteter i området kan medføre en kumulativ påvirkning af vandføringen i Svenstrup Bæk eller øvrige vandoverfladeforekomster.
3. Forudsætter projektet etablering af yderligere vandforsyningskapacitet?	Ja	X		Der søges om tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask. Vandet vil blive indvundet fra gravesøen, som etableres i forbindelse med projektet. Der søges om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året, med en pumpekapacitet på 18 m³ pr. time. Vaskevandet recirkuleres og nedsives til det

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				terrænnære grundvandsmagasin og selve vandtabet vil stort set være begrænset til den del af vandet, som fordamper under processen. Der søges endvidere om tilladelse til indvinding af op til 150.000 m³ sand grus og sten om året under grundvandsspejlet. Indvinding af grundvand til grusvask, samt indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet kræver en tilladelse efter vandforsyningsloven. Mariagerfjord Kommune er myndighed for vandforsyningsloven. Ved indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet erstattes de fjernede råstoffer af indstrømmende vand. Råstofferne, der fjernes under grundvandsspejlet, har en porøsitet på omkring 25 % og indvindingen under grundvandsspejlet vil dermed være ækvivalent med indvinding af en mængde grundvand, der svarer til 75 % de indvundne råstoffer (ca. 112.500 m³ grundvand pr. år). Miljøstyrelsen har i "Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet". (Miljøprojekt nr. 526 2000.) beskrevet den hydrologiske effekt af råstofindvindingen under grundvandsspejlet. Det fremgår heraf, at en opstående gravesø fungerer som en buffer, der har en stærk dæmpende effekt på grundvandssænkningerne. Det konkluderes også, at indvindingen under grundvandsspejlet ikke udgør et vandressourceproblem, men snarere medfører en omrokering af vandressourcerne, idet magasintallet skifter fra den aktuelle effektive porøsitet til eksakt 1. Indvinding af grundvand kan potentielt medføre en grundvandssænkning. Det antages, at grundvandssænkningerne vil opstå i den indledende fase af gravningen, og som en konsekvens heraf anbefales det i miljøprojektet, at gravningen generelt indledes med at etablere et så stort søareal som muligt, og at gravningen foregår langsomt i starten. NIRAS¹ har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger der bl.a. viser sænkningstragtens udbredelse som følge af den ansøgte aktivitet med indvinding under grundvandsspejlet. Ud fra beregningerne kan det ikke afvises, at den ansøgte grundvandssænkning kan påvirke beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for det nærliggende Natura 2000-område væsentligt, give anledning til en væsentlig påvirkning af beskyttet natur samt hindre målopfyldelse i målsatte vandløb. Dette er uddybet i nedenstående punkter.

¹ Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup, Mariagerfjord Kommune. Notat af 2. december 2024, Projekt ID 10422200, Niras

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
4. Kræver bortskaffelse af affald og spildevand ændringer af bestående ordninger?	Nej			Ifølge ansøgningen vil der blive produceret ca. 500 L olieaffald pr. år. Spildolie medtages af servicefirma ved tilsyn og vedligeholdelse af maskiner.
5. Overskrides de vejledende grænseværdier for støj?	Nej			Der er ansøgt om følgende driftstider: • Indvinding: mandag til fredag: kl. 07.00 – 18.00 og lørdag: kl. 07.00 – 12.00. • Udlevering: mandag til fredag: kl. 06.00 – 18.00 og lørdag: kl. 06.00 – 12.00. Nærmeste beboelsesejendom er Gunderupvej 1 som er placeret ca. 80 m øst for det ansøgte areal. Derudover er Birkedalsvej 2 placeret ca. 260 m sydvest for det ansøgte areal. Ifølge ansøgningen forventes de vejledende støjgrænser på 55 dB (A) at være overholdt i driftstiden. Indvindingen foregår under grundvandsspejlet og de eksisterende gravefronter fungerer som støjdæmpende foranstaltninger. Der etableres ikke yderligere støjvolde i forbindelse med projektet. Projektarealet ligger i det åbne land med spredt bebyggelse, og derfor skal Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj for områdetype 3 være overholdt ved områdets beboelsesejendomme på alle tidspunkter i døgnet. På baggrund af de ansøgte driftstider og projektets karakter vurderer Region Nordjylland, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj kan overholdes indenfor de ansøgte driftstider.
6. Vil anlægget give anledning til vibrationsgener?	Nej			Det vurderes, at de vejledende grænseværdier for vibrationer vil blive overholdt.
7. Vil anlægget give anledning til støvgener?	Ja		X	Erfaringsmæssig kan råstofindvinding give anledning til støvgener. I ansøgningen er det beskrevet, at støvgener reduceres ved at vande interne veje efter behov. Da råstofindvindingen vil foregå under grundvandsspejlet, samt at interne veje og stakke bliver vandet efter behov, vurderer Region Nordjylland, at der ikke vil forekomme væsentlige støvgener i forbindelse med projektet.
8. Vil anlægget give anledning til lugtgener?	Nej			Råstofgravning giver ikke anledning til lugtgener.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
9. Vil anlægget give anledning til lysgener?	Nej			Ifølge ansøgningen vil der ikke blive etableret belysning på indvindingsarealet. Kørsel med lastbiler og læssemaskiner i grusgraven vil medføre lys fra køretøjernes lygter i de tidlige morgentimer og sene eftermiddagstimer i vinterhalvåret.
10. Må anlægget forventes at udgøre en særlig risiko for uheld?	Nej			Risikoen for uheld ved råstofindvinding sidestilles med risikoen for uheld ved markdrift eller anlægsarbejde. Det forudsættes, uvedkommende ikke opholder sig eller færdes i projektområdet, mens indvindingen står på.
11. Overskrides de vejledende grænseværdier for luftforurening?	Nej			Anvendelse af dieseldrevne maskiner vil medføre emission af udstødningsgasser. Da de anvendte maskiner er typegodkendte, vil der ikke være overskridelser af grænseværdierne for luftforurening.
12. Vil projektet udgøre en risiko for vandforurening af grundvand eller overfladevand?	Nej			Grundvand: Projektarealet ligger i et område med særlige drikkevandsinteresser (OSD). Nærmeste indvindingsopland til et alment vandværk er indvindingsoplandet til Himmelkol Vandværk, som findes ca. 150 m øst for det ansøgte areal. Projektarealet er udpeget som nitratfølsomt indvindingsopland og som indsatsområde indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Der findes flere private vandforsyningsboringer i nærheden af det ansøgte areal. Nærmeste private vandforsyningsboring er DGU nr. 58.489 som er placeret på den sydøstlige del af matr.nr. 2e indenfor det ansøgte areal. Der vil ikke foregå råstofindvinding i nærheden af boringen, da matr.nr. 2e udelukkende vil blive anvendt som lagerplads. Boringen er tilknyttet Gunderup Affaldscenter DGU.nr. 58.394 er placeret umiddelbart nordøst for det ansøgte areal. Boringen anvendes til indvinding af grundvand til grusvask i forbindelse med råstofindvinding der er tilladelse til en årlig indvinding på op til 100.000 m³ grundvand. DGU nr. 58.412 er placeret umiddelbart syd for det ansøgte projekt og er tilknyttet Gunderup Affaldscenter. Terrænkoten for projektarealet er ca. kote 34-47 m DVR90. For den vestlige del af matr.nr. 2g, hvor der er søgt om indvinding af råstoffer forventes terrænkoten at ligge i ca. kote 35 m DVR90. Ud fra de omkringliggende overvågningsboringer vurderes det øverste terrænnære grundvandsspejl at ligge i ca. kote 33 m DVR90 knyttet til det øvre sandmagasin. På baggrund af potentialekort vurderes der endvidere at findes et

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				dybere grundvandsspejl i ca. kote 26-28 m DVR90. Grundvandets strømningsretning er i sydvestlig retning mod Glenstrup Sø. Der er søgt om tilladelse til at indvinde råstoffer ned til kote 26 m DVR 90, hvilket vil sige ca. 9 m under terræn og 7 meter under grundvandsspejlet. Der søges desuden om tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask. Vandet vil blive indvundet fra gravesøen, som etableres i forbindelse med projektet. Der søges om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året, med en pumpekapacitet på 18 m³ pr. time. Vaskevandet nedsives efter grusvask til det terrænnære grundvandsmagasin, og vandtabet vil derfor være begrænset til den del af vandet som fordamper under processen. Ifølge Vandområdeplaner 2021-2027² ligger projektarealet indenfor følgende tre regionale grundvandsforekomster: • dkmj_1003_ks • dkmj_1094_ks • dkmj_978_kalk dkmj_1003_ks og dkmj_978_kalk er registreret med god kvantitativ tilstand og ringe kemisk tilstand, mens dkmj_1094_ks er registreret med god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Årsagen til den ringe kemiske tilstand for dkmj_1002_ks og dkmj_978_kalk er grundvandsforekomsternes indhold af nitrat og pesticider. Projektarealet ligger desuden over den dybe grundvandsforekomst: dkmj_537_ks, som er registreret med god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Målsætningen er, at alle grundvandsforekomsterne skal opnå god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Råstofindvindingen giver ikke anledning til udledning af næringsstoffer eller miljøfremmede stoffer. Når indvindingen er afsluttet, efterbehandles til naturområde med søer og skov. Ved indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet vil der være en tilstrømning af vand fra grundvandsmagasinet til graven langs alle sider, fordi der sker en

² Vandområdeplaner 2021-2027, Miljøministeriet, juni 2023

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				fjernelse af materiale og dermed en sænkning af søens vandspejl. Dette kan indebære en sænkning af grundvandsspejlet omkring gravesøen. NIRAS³ har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger der bl.a. viser sænkningstragtens udbredelse som følge af den ansøgte aktivitet med indvinding under grundvandsspejlet. Det er regionens vurdering, at en sænkning af grundvandsspejlet ikke i sig selv vil medføre risiko for forurening af grundvandet. Jf. nedenstående vurderes sænkningen heller ikke at medføre en ændret udbredelse af perkolatfanen fra de nærliggende V1 og V2 kortlagte arealer. Det er ligeledes regionens vurdering at det ansøgte projekt ikke vil medføre en forringelse af grundvandsforekomsternes tilstand, og ikke hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål. Sænkningen kan imidlertid få konsekvenser i forhold vandløb og natur. Der er redegjort for disse konsekvenserne i nedenstående punkter. Overfladevand: Det beskyttede og målsatte vandløb Svenstrup Bæk (ID: DKRIVER8163) løber ca. 80 m vest for det ansøgte areal. Den samlede økologiske tilstand i Svenstrup Bæk er dårlig (bentiske invertebrater: god; fisk: dårlig; nationalt specifikke stoffer, fyto-benthos og makrofyter: ukendt). Den kemiske tilstand er ukendt. Svenstrup Bæk løber videre til Østerkær Bæk (ID: DKRIVER4890) og Glenstrup Sø (EU Vandområde ID: DKLAKE274). Østerkær Bæk har moderat økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Glenstrup Sø er registreret med moderat økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Såvel Østerkær Bæk som Glenstrup Sø ligger i Natura 2000 område nr. 223: Kastbjerg Ådal. Den beskyttede og målsatte sø Kjellerup Sø (ID DKLAKE420) ligger ca. 850 m sydøst for projektarealet. Søen ligger indenfor Natura 2000-området nr. 223: Kastbjerg Ådal. Den samlede økologiske tilstand er moderat, mens den kemiske tilstand er god. I tilknytning til Kjellerup Sø ligger Gloudal Bæk (ID DKRIVER8030). Den økologiske tilstand er god, mens den kemiske tilstand er ukendt. Målsætningen er, at alt overfladevand skal opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

³ Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup, Mariagerfjord Kommune. Notat af 2. december 2024, Projekt ID 10422200, Niras

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger, som bl.a. viser sænkningstragtens udbredelse og potentielle påvirkning af overfladevand i området. Af BEST-beregningerne og det tilhørende notat fremgår det bl.a., - At det ikke kan udelukkes, at der vil være en væsentlig påvirkning af to deloplande til Svenstrup Bæk som følge af grundvandssænkningen. Det kan dermed ikke afvises at grundvandssænkningen kan være til hinder for at opnå målopfyldelse i Svenstrup Bæk. Dette kan videre få betydning for Østerkær Bæk samt give anledning til en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal. Det fremgår endvidere at vandføringen i Svenstrup Bæk allerede i dag er påvirket af en række indvindinger i området, og at en råstofindvinding under grundvandsspejlet kan medføre en merpåvirkning af vandføringen. - At det ikke kan udelukkes, at grundvandssænkningen kan give anledning til en påvirkning af Kjellerup Sø og Gloudal Bæk og derigennem en væsentlig påvirkning af vandområder omfattet af indsatsbekendtgørelsen samt af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal, herunder påvirkning af blank seglmos (bilag II). Jordforurening: På den sydlige og vestlige side af projektarealet ligger der flere arealer, som er V1- eller V2-kortlagte efter jordforureningsloven⁴. Nærmeste kortlagte areal er "Gunderup Deponi", som grænser op til det ansøgte areal. Området er V2-kortlagt, da det består af en tidlige kontrolleret losseplads. Den del af projektarealet hvor der skal indvindes råstoffer under grundvandsspejlet er placeret ca. 400 m nordvest for det V2-kortlagte areal. NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune beregnet sænkningstragten som følge af råstofindvindingen under grundvandsspejlet. Resultatet viser, at Gunderup

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurennet jord.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Deponi er beliggende lige øst for sænkningstragtens udbredelse. Ifølge årsrapporten for Gunderup Deponi fra 2023, er det vurderet at strømningsretningen i det øvre magasin er mod syd. Der ses et naturligt potentialefald på ca. 30 cm hen over deponiet. Afstand mellem pejleboringerne (nord og syd) er ca. 260 m og 300 m. Sænkninger fra gravesøen på under 1 cm i området ved deponiet vil ikke medføre, en ændring af grundvandsstrømningen ved deponiet og derved ingen ændringer af udbredelsen af perkolatfanen. Mariagerfjord Kommune har oplyst, at membranen under deponiet ligger i ca. kote 42-44. Grundvandsstanden i det øvre magasin ligger i kote 33-34. Dermed bør en sænkning af vandspejlet på 1 cm ikke få indflydelse på stabiliteten af membranen. Ca. 340 m sydvest for det ansøgte areal findes et område som er V1-kortlagt efter jordforureningsloven. Det V1-kortlagte areal ligger lige i udkanten af sænkningstragten med en sænkning på 1-2 cm. V1-kortlægningen skyldes en olietank og et værksted til råstofindvinding fra 1960 til nu. Det V1-kortlagte areal er ikke blevet undersøgt, og mistanken om forurening er derfor ikke be- eller afkræftet. Det vurderes ikke at en ændring på 1-2 cm vil påvirke en eventuel forurening eller ændre vandspejlets strømningsretning i området. På baggrund af ovenstående vurderer Region Nordjylland, at der ikke kan forventes en påvirkning af de nærliggende kortlagte områder. Der forventes desuden ikke en ændring af grundvandets strømningsretning som følge af råstofindvindingen under grundvandsspejlet, og derved ingen ændringer af udbredelsen af perkolatfanen. Region Nordjyllands samlede vurdering: På baggrund af ovenstående er det regionens vurdering, at det ikke kan udelukkes at det ansøgte projekt kan forringe tilstanden og/eller hindre målopfyldelse af en nærliggende målsatte søer og vandløb der er omfattet af Vandområdeplanen. Se yderligere i nedenstående punkter. I forhold til grundvandsforekomster omfattet af Vandområdeplanen er det regionens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en forringelse af grundvandsforekomsternes tilstand, og ikke hindre opfyldelse af de fastlagte miljømål på grundvandsområdet. Region Nordjylland vurderer ligeledes at det ansøgte projekt ikke udgør en risiko for forurening af hverken grundvand eller overfladevand. I forbindelse med råstofindvinding foregår der ikke aktiviteter der kan forurene grundvand eller

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				nærliggende recipienter. Opbevaring af brændstof og tankning kan udgøre en forureningsrisiko. Risiko for forurening vurderes dog at være lille og kan sidestilles med den risiko der er ved almindelig markdrift. Arealet skal efter afsluttet råstofindvinding efterbehandles til et naturområde med en eller flere søer. Det er en forudsætning i Region Nordjyllands Råstofplan 2024, at det efterbehandlede areal ikke må sprøjtes, gødskes eller på anden måde udsættes for forurening, der kan påvirke grundvandet. Region Nordjylland vurderer derfor, at den påtænkte efterbehandling og efterfølgende arealanvendelse ikke vil udgøre en risiko for forurening af grundvand eller overfladevand.

Projektets placering

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
13. Forudsætter projektet ændring af den eksisterende arealanvendelse?	Ja		X	Projektarealet er i dag en aktiv råstofgrav. Efter indvinding af råstoffer vil arealet blive efterbehandlet til et naturområde med en eller flere søer.
14. Forudsætter projektet ændring af en eksisterende lokalplan for området?	Nej			Der er ingen lokalplan for området. Området grænser op til Lokalplan M.2.6. vedr. kontrolleret losseplads på matr.nr. 2m Gunderup By, Svenstrup.
15. Forudsætter projektet ændring af kommuneplanen?	Nej			I Kommuneplan 2024 for Mariagerfjord Kommune er projektområdet omfattet af følgende retningslinje: • Potentielle naturområder • Potentielle Økologiske forbindelser Potentielle naturområder: <i>Potentielle Naturområder kan som udgangspunkt ikke inddrages til formål der forhindrer eller vanskeliggør at de på et senere tidspunkt kan udvikles til</i>

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				<i>Værdifulde Naturområder. Områderne er udpeget fordi de rummer mulighed for at opnå forbedret naturkvalitet på grund af naturindhold og/eller beliggenhed.</i> Potentielle økologiske forbindelser: <i>Potentielle Økologiske forbindelser kan som udgangspunkt ikke inddrages til formål der forhindrer eller vanskeliggør at de på et senere tidspunkt kan udvikles til økologiske forbindelser. Områderne er udpeget som bufferarealer til eksisterende Økologiske forbindelser og Værdifulde Naturområder.</i> Region Nordjylland vurderer, at den påtænkte råstofindvinding og den efterfølgende efterbehandling tager de fornødne hensyn til retningslinjerne i Kommuneplan 2024 for Mariagerfjord Kommune.
16. Indebærer projektet behov for at begrænse anvendelsen af naboarealer ud over hvad der fremgår af gældende kommune- og lokalplaner?	Nej			
17. Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig anvendelse af områdets råstoffer?	Ja		X	Tilgængelige råstoffer indvindes i forbindelse med projektet.
18. Vil projektet udgøre en hindring for fremtidig indvinding af grundvand i området?	Nej			Projektet vurderes ikke at påvirke muligheden for fremtidig indvinding af grundvand. Se evt. punkt 12.
19. Indebærer projektet en mulig påvirkning af sårbare vådområder?	Ja	X		Ca. 30 m vest for projektarealet i tilknytning til mosen og vandløbet findes en § 3 beskyttet eng. Nærmeste § 3 beskyttede sø findes ca. 580 m syd for det ansøgte areal. Nærmeste vådområde er en § 3 beskyttet mose som ligger ca. 10 m nord for projektarealet. Indvinder har i projektilpasningen (af den 24. august 2023) oplyst, at der holdes en graveafstand på 25 m til den tørre del af mosen og 50 m til den vandfyldte del af mosen.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger, som bl.a. viser projektets påvirkning af våde naturtyper. Beregningerne viser, at mosen er omfattet af sænkningstragten og at vandstanden vil blive sænket 1-3 cm i mosen. Det kan derfor ikke udelukkes, at råstofindvindingen under grundvandsspejlet vil medføre en tilstandsændring af den § 3 beskyttede mose. Mariagerfjord Kommune har i deres høringssvar af den 28. januar 2025 oplyst, at de vil besigtige mosen i løbet af foråret 2025. Som beskrevet under punkt 12 kan det ikke udelukkes, at der som følge af grundvandssænkningen vil være væsentlig påvirkning af vandløb og søer omfattet af Vandområdeplanen samt af arter og naturtyper knyttet til disse vådområder. Samlet set kan det således ikke udelukkes at det ansøgte projekt medfører en væsentlig påvirkning af sårbare vådområder.
20. Er projektet tænkt placeret indenfor kystnærhedszonen?	Nej			
21. Forudsætter projektet rydning af skov?	Nej			Det ansøgte areal på matr.nr. 2g Gunderup By, Svenstrup er pålagt fredskovspligt. I forbindelse med den eksisterende råstofindvinding på arealet er skoven allerede ryddet, da der er meddelt dispensation fra skovlovens § 38. Den ansøgte råstofindvinding kræver en ny dispensation efter skovlovens § 38. Miljøstyrelsen er myndighed. Efter endt råstofindvinding vil der blive etableret sø(er) på den vestlige del af matr.nr. 2g Gunderup By, Svenstrup og der vil derfor ikke blive plantet skov på denne del af projektarealet igen.
22. Vil projektet være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater eller naturparker?	Nej			Det vil ikke være muligt mens indvindingen af råstoffer pågår. Efterfølgende udgør projektet ingen hindringer for etablering af reservater eller naturparker.
23. Tænkes projektet placeret i Vadehavsområdet?	Nej			

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
24. Kan projektet påvirke nationalt registrerede, beskyttede eller fredede områder?	Ja	X		Beskyttet natur: Nærmeste beskyttede naturtyper er en § 3 beskyttet mose som ligger ca. 10 m nord for det ansøgte areal. Indvinder har i projektilpasningen (af den 24. august 2023) oplyst, at der holdes en graveafstand på 25 m til den tørre del af mosen og 50 m til den vandfyldte del af mosen. NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger, som bl.a. viser projektets påvirkning af våde naturtyper. Beregningerne viser, at mosen er omfattet af sænkningstragten og at vandstanden vil blive sænket 1-3 cm i mosen. Det kan derfor ikke udelukkes, at råstofindvindingen under grundvandsspejlet vil medføre en tilstandsændring af den § 3 beskyttede mose. Mariagerfjord Kommune har i deres høringssvar af den 28. januar 2025 oplyst, at de vil besigtige mosen i løbet af foråret 2025. I forbindelse med mosen findes der desuden et beskyttet vandløb (ca. 100 m nordvest projektarealet). Ifølge Mariagerfjord Kommune er der fejlregistrering af vandløbet, således at vandløbet er beskyttet fra mosen og mod vest. Den del af vandløbet der går fra mosen og mod øst er ikke beskyttet og det er ukendt om den overhovedet eksisterer eller har eksisteret. Ca. 30 m vest for projektarealet i tilknytning til mosen og vandløbet findes en § 3 beskyttet eng. Nærmeste § 3 beskyttede sø findes ca. 580 m syd for det ansøgte areal. På baggrund af ovenstående er det Region Nordjyllands vurdering at det ansøgte projekt potentielt kan medføre en væsentlig påvirkning af beskyttet natur. Fredninger og fortidsminder: Nærmeste fredede fortidsminde er en rundhøj (fredningsnr. 181327), som ligger ca. 170 m nord for projektarealet. Derudover er der endnu en rundhøj (fredningsnr. 131326) ca. 300 m nordvest for projektarealet. Nærmeste fredede område findes ca. 1,4 km nord for projektarealet ved Fjelsted Gravhøje. Nærmeste kirkebeskyttelseslinjer findes ca. 1 km sydvest for projektarealet ved Svenstrup Kirke. Umiddelbart øst for projektarealet langs den nordlige matrikelgrænse til matr.nr. 2e Gunderup By, Svenstrup er der registreret et beskyttet sten- og jorddige (digenr. D00.126.369) Region Nordjylland vurderer, at projektet ikke vil påvirke fredninger eller fortidsminder på grund af afstanden til disse.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger																																																			
25. Kan projektet påvirke internationalt registrerede, beskyttede eller fredede områder (Natura 2000)?	Ja	X		Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 223: Kastbjerg Ådal, som er beliggende ca. 600 m sydøst for og ca. 1 km syd for projektarealet. Natura 2000-området består af habitatområde nr. H223. Udpegningsgrundlaget for habitatområde H223 fremgår af nedenstående tabel⁵: <table><tr><th colspan="3">Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223</th></tr><tr><td>Naturtyper:</td><td>Sandbanke (1110)</td><td>Lagune* (1150)</td></tr><tr><td></td><td>Bugt (1160)</td><td>Strandeng (1330)</td></tr><tr><td></td><td>Kransnålalge-sø (3140)</td><td>Næringsrig sø (3150)</td></tr><tr><td></td><td>Brunvandet sø (3160)</td><td>Vandløb (3260)</td></tr><tr><td></td><td>Tør hede (4030)</td><td>Enekrat (5130)</td></tr><tr><td></td><td>Kalkoverdrev* (6210)</td><td>Surt overdrev* (6230)</td></tr><tr><td></td><td>Tidvis våd eng (6410)</td><td>Urtebræmme (6430)</td></tr><tr><td></td><td>Højmose* (7110)</td><td>Nedbrudt højmose (7120)</td></tr><tr><td></td><td>Hængesæk (7140)</td><td>Kildevæld* (7220)</td></tr><tr><td></td><td>Rigkær (7230)</td><td>Bøg på mor (9110)</td></tr><tr><td></td><td>Bøg på muld (9130)</td><td>Stilkege-krat (9190)</td></tr><tr><td></td><td>Skovbevokset tørvemose* (91D0)</td><td>Elle- og askeskov* (91E0)</td></tr><tr><td>Arter:</td><td>Blank seglmos (6216)</td><td>Kildevældsvindelsnegl (1013)</td></tr><tr><td></td><td>Skæv vindelsnegl (1014)</td><td>Sumpvindelsnegl (1016)</td></tr><tr><td></td><td>Bæklampret (1096)</td><td>Stor vandsalamander (1166)</td></tr><tr><td></td><td>Odder (1355)</td><td></td></tr></table> Der ligger ikke andre Natura 2000-områder i nærheden af projektområdet. Natura 2000-område nr. 223 er specielt udpeget for at beskytte ådalsnaturen med våde naturtyper i dalbunden og tørre naturtyper på ådalsskrænterne. Området er således primært karakteriseret ved de store forekomster af rigkær og i noget mindre omfang men dog stadig betydelige arealer med kildevæld, surt overdrev og stilkege-krat. Naturtyperne enekrat, kalkoverdrev, tidvis våd eng og hængesæk er arealmæssigt ikke så dominerende men områdets forekomster af disse er flere steder af høj naturmæssig værdi.	Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223			Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)		Bugt (1160)	Strandeng (1330)		Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)		Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)		Tør hede (4030)	Enekrat (5130)		Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)		Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)		Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)		Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)		Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)		Bøg på muld (9130)	Stilkege-krat (9190)		Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)	Arter:	Blank seglmos (6216)	Kildevældsvindelsnegl (1013)		Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)		Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)		Odder (1355)	
Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223																																																							
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)																																																					
	Bugt (1160)	Strandeng (1330)																																																					
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)																																																					
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)																																																					
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)																																																					
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)																																																					
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)																																																					
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)																																																					
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)																																																					
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)																																																					
	Bøg på muld (9130)	Stilkege-krat (9190)																																																					
	Skovbevokset tørvemose* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)																																																					
Arter:	Blank seglmos (6216)	Kildevældsvindelsnegl (1013)																																																					
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)																																																					
	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)																																																					
	Odder (1355)																																																						

⁵ Natura 2000-plan 2022-2027 for Kastbjerg Ådal. Miljøstyrelsen, juni 2023.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Den største trussel mod områdets store naturværdier er tilgroning med træer, buske og høje urter pga. manglende drift og afgræsning. Afvanding og tilgroning med invasive arter er også en trussel for naturværdierne flere steder i området. NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger, som bl.a. viser sænkningstragtens udbredelse og den potentielle påvirkning af overfladevand i området som følge af grundvandssænkningen. Af BEST-beregningerne og det tilhørende notat fremgår det bl.a., • At det ikke kan udelukkes, at der vil være en væsentlig påvirkning af to deloplande til Svenstrup Bæk som følge af grundvandssænkningen. Dette kan videre få betydning for Østerkær Bæk samt give anledning til en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Adal. • At det ikke kan udelukkes, at grundvandssænkningen kan give anledning til en påvirkning af Kjellerup Sø og Gloudal Bæk og derigennem en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Adal, herunder påvirkning af blank seglmos (bilag II). Der er derfor behov for en nærmere vurdering af, om grundvandssænkningen i råstofgraven kan påvirke tilstanden i vandområdet og give anledning til en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 området. Det vurderes således, at der skal udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering jf. habitatbekendtgørelsen⁶ for det ansøgte projekt
26. Forventes området at rumme beskyttede arter efter bilag IV?	Ja	X		En række dyr og planter omfattet af habitatdirektivets bilag IV, kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring projektområdet. På baggrund af faglig rapport nr. 635, Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV, fra DMU 2007 samt Opdatering af håndbog om dyrearter på Habitatdirektivets bilag IV, fra DCE 2023 vurderes det, at der kan være flere arter af flagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander og spidssnudet frø i det område som projektarealet ligger i.

⁶ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Ifølge opslag på Danmarks Naturdata og Arter.dk den 8. maj 2025 er der ikke observeret bilag IV-arter indenfor projektarealet. Der er dog registreret flere bilag IV-arter nær projektarealet. Således er der i 2009 observeret en død odder i en mose ca. 30 m nord for projektarealet. Derudover er der observeret spidssnudet frø ca. 650 m syd for projektarealet i 2012 og ca. 1.000 m vest for projektarealet i 2007. Projektarealet består af en aktiv råstofgrav. Der har foregået råstofindvinding på matr. 2e og den østlige del af 2g siden 1990'erne og på den vestlige del af 2g siden ca. 2015. Forinden dette var 2g tilplantet med skov og 2e blev anvendt som landbrugsjord. Der findes ingen våde naturtyper indenfor projektarealet udover en vaskesø på matr.nr. 2g. Vaskesøen vurderes ikke at være et egnet yngle- og rasteområde for bilag IV-arter, da der ikke er etableret dyre- og planteliv i søen der aktivt anvendes til grusvask. Der skal ikke fældes træer eller fjernes gamle bygninger i forbindelse med projektet. Det ansøgte projekt vurderes derfor ikke at beskadige eller ødelægge potentielle yngle- eller rasteområder for arter af flagermus. Ca. 10 m nord for projektarealet ligger en § 3 beskyttet mose. Mosen vurderes at være et potentielt yngle- og rastested for odder, stor vandsalamander og spidssnudet frø. Jf. punkt 19 og 24 er det regionens vurdering, at projektet kan påvirke mosens tilstand. Det kan dermed ikke afvises, at projektet kan beskadige eller ødelægge potentielle yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i tilknytning til mosen. Samlet set er det regionens vurdering, at projektarealet i sig selv ikke udgør yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter. Idet projektet kan medføre en tilstandsændring af nærliggende vådområder kan det imidlertid ikke afvises, at projektet kan beskadige eller ødelægge potentielle yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV-arter.
27. Forventes området at rumme danske rødlistearter?	Nej			Ifølge opslag på arter.dk er der registreret flere rødlistede arter omkring projektarealet. Heriblandt digesvale og stor hornugle.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				Det er velkendt at digesvaler og stor hornugle yngler i grusgrave. Projektet vedrører gravning i bunden af grusgraven, hvor der graves under grundvandsspejlet. Skrænterne røres derfor ikke i forbindelse med projektet.
28. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for overfladevand allerede er overskredet?	Ja	X		Jf. punkt 12, 19 og 24.
29. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for grundvand allerede er overskredet?	Nej			Jf. punkt 12.
30. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for naturområder allerede er overskredet?	Ja	X		Jf. punkt 24 og 25.
31. Kan projektet påvirke områder, hvor fastsatte miljøkvalitetsnormer for boligområder (støj, lys og luft) allerede er overskredet?	Nej			
32. Tænkes projektet etableret i et tæt befolket område?	Nej			Projektarealet er beliggende i det åbne land med jordbrug og spredt bebyggelse. Nærmeste by er Mariager, som ligger ca. 3,8 km nord for projektarealet. Der er én bolig indenfor en 100 m bufferzone fra det ansøgte areal.
33. Kan projektet påvirke historiske landskabstræk?	Nej			Det ansøgte areal indeholder ikke steder der ansælgiggør fysiske rammer om vigtige historiske begivenheder.
34. Kan projektet påvirke kulturelle landskabstræk?	Nej			Det ansøgte areal er ikke udpeget hverken kommunalt eller nationalt i forhold til kulturelle landskabstræk.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
35. Kan projektet påvirke arkæologiske værdier/landskabstræk?	Nej			Der findes ingen fredede eller ikke fredede fortidsminder samt kulturarvsarealer indenfor projektarealet, se evt. punkt 24 og 33.
36. Kan projektet påvirke æstetiske landskabstræk?	Ja		X	Råstofindvindingen medfører en landskabspåvirkning og påvirkning af de geologiske lag, da terrænet ændres, når store mængder sand, grus og sten fjernes fra området. Terrænet vil derfor være op til 8 m lavere efter endt råstofindvinding og efterbehandling end det er i dag.
37. Kan projektet påvirke geologiske landskabstræk?	Nej			Projektarealet ligger ikke i område med geologiske bevaringsværdier jf. Mariagerfjord Kommunes Kommuneplan 2024. Området ligger ikke indenfor områder med nationalt værdifulde geologiske områder.

Arten af og kendetegn ved den potentielle indvirkning på miljøet

38. Den forventede miljøpåvirknings geografiske udstrækning i areal	Ca. 55 ha baseret på en 100 m bufferzone.
39. Omfanget af personer der forventes berørt af miljøpåvirkningen	Baseret på en 100 m bufferzone er der 1 beboelse der vil blive berørt af miljøpåvirkningen fra projektet.

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
40. Er området, hvor anlægget tænkes placeret, sårbar overfor den forventede miljøpåvirkning?	Ja	X		Jf. pkt. 2, 3, 19, 24, 25 og 26

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
41. Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige enkeltvis?	Ja	X		Jf. pkt. 19, 24 og 25
42. Forventes miljøpåvirkningerne at kunne være væsentlige samlet?	Nej			
43. Vil den forventede miljøpåvirkning række ud over kommunen?	Ja/nej			Formodentlig ikke, men arealet ligger nær kommunegrænsen til Randers Kommune og Natura 2000-området strækker sig over kommunegrænsen. I forbindelse med miljøvurdering vil dette blive vurderet nærmere.
44. Vil den forventede miljøpåvirkning berøre nabolande?	Nej			
45. Må den samlede miljøpåvirkning betegnes som kompleks	Nej			
46. Er der stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen?	Ja	X		Hvis råstofgravningen gennemføres som ansøgt, vil der være stor sandsynlighed for miljøpåvirkningen.
47. Er påvirkningen af miljøet varig?	Ja og nej	X	X	Råstofindvindingen medfører en varig sænkning af terrænet med op til 8 m. Miljøpåvirkningerne (støv, støj og trafik) fra selve indvindingen vil ophøre når indvindingen af råstoffer på arealet afsluttes. Hvorvidt grundvandssænkningen kan medføre varig påvirkning på vand og natur skal vurderes nærmere i forbindelse med miljøvurderingen.
48. Er påvirkningen af miljøet hyppig?	Ja	X		Under projektets varighed (10 år) vil der foregå daglig indvinding, oparbejdning og udlevering af råstoffer samt dertil hørende transport til og fra råstofgraven. Indvindingen under grundvandsspejlet må ligeledes forventes at kunne give

Kriterium	Ja / Nej / ?	Væsentlig påvirkning	Ikke væsentlig påvirkning	Bemærkninger
				anledning til en hyppig påvirkning, der skal undersøges nærmere i en miljøvurdering.
49. Er påvirkningen af miljøet reversibel?	Ja og nej	X	X	Miljøpåvirkningerne fra drift ophører når indvindingen er endeligt afsluttet. Den landskabelige påvirkning er permanent. Hvorvidt grundvandssænkningen kan medføre en ikke-reversibel påvirkning af vand og natur skal vurderes nærmere i forbindelse med miljøvurderingen.
50. Er der andre kumulative forhold?	Ja	X		Der er flere aktive råstofgrave i området der indvinder grundvand til vådsortering. Det fremgår af de førnævnte BEST-beregninger at vandføringen i Svenstrup Bæk allerede i dag er påvirket af en række indvindinger i området, og at en råstofindvinding under grundvandsspejlet kan medføre en merpåvirkning af vandføringen.
51. Er det, jf. ansøgningen, muligt at begrænse indvirkningerne?	Nej			De eksisterende gravefronter fungerer som støjdæmpende foranstaltninger. Der etableres ikke yderligere støjvolde i forbindelse med projektet.

Konklusion

	Ja	Nej	Bemærkninger
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at det ansøgte projekt vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således at der skal udarbejdes en miljøkonsekvensrapport?	X		På baggrund af screeningen er det Region Nordjyllands vurdering, at det ansøgte projekt kan medføre en væsentlig påvirkning af miljøet. I vurderingen lægges der vægt på: At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til en tilstandsændring af beskyttet natur, herunder nærliggende mose.

			• At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til tilstandsændring og være til hinder for målopfyldelse de tilstødende overfladevandsforekomster, herunder Svenstrup Bæk, Gloudal Bæk, Østerkær Bæk og Kjelstrup Sø • At det ikke kan afvises, at projektet kan give anledning til påvirkning af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal. • At det ikke kan afvises at projektet kan give anledning til påvirkninger af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, herunder i den nærliggende mose. Ovenstående medfører endvidere, at der skal udarbejdes en Natura 2000-konsekvensvurdering jf. habitatbekendtgørelsens § 6 for det ansøgte projekt. Det er således Region Nordjyllands vurdering at det ansøgte projekt er omfattet af krav om miljøvurdering efter miljøvurderingslovens § 15.
--	--	--	---

Dato: 15. maj 2025
Dato: 15. maj 2025

Sagsbehandler: Sofie Hammer Jensen og Anne Marie Henriksen
Kvalitetskontrol: Casper Sylvester Conradsen

NOTAT

Natura 2000-væsentlighedsvurdering

Habitatbekendtgørelsen stiller krav om, at myndigheden foretager en væsentlighedsvurdering af ansøgte planer og projekter, jf. habitatbekendtgørelsens¹ § 6 stk. 1. Det er myndigheden, som skal vedtage planen eller give tilladelsen til projektet m.v., der foretager væsentlighedsvurderingen.

Væsentlighedsvurderingens formål er at vurdere, om en plan eller et projekt kan påvirke et Natura 2000-områdes bevaringsmålsætninger væsentligt, og dermed om der skal udarbejdes en konsekvensvurdering.

Væsentlighedsvurderingen skal inddrage, om planen eller projektet i sammenhæng med andre planer og projekter kan påvirke Natura 2000-områdets bevaringsmålsætninger væsentligt. Forsigtighedsprincippet anvendes ved en sådan vurdering.

Projektbeskrivelse

Viborg Vognmandsforretning ApS har søgt om tilladelse til indvinding af sand, grus og sten på en del af matr.nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup, Birkedalsvej 10, 9550 Mariager i Mariagerfjord Kommune. Der forventes en årlig indvinding på op til 150.000 m³ sand, grus og sten i en periode på 10 år. Projektarealet består af en eksisterende råstofgrav. Der søges om tilladelse til indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet ned til ca. 8 m.u.t. og ca. 7 m under grundvandsspejlet. Området efterbehandles til et naturområde med en eller flere søer.

Der søges desuden om tilladelse til indvinding af op til 20.000 m³ grundvand om året til vådsortering. Vandet skal indvindes fra gravesøen med en pumpekapacitet på 18 m³ pr. time. Vaskevandet nedslives til det terrænnære grundvandsmagasin, og vandtabet vil derfor være begrænset til den del af vandet, som fordamper under processen.

Natura 2000-område

Nærmeste Natura 2000-område er område nr. 223: Kastbjerg Ådal, som ligger ca. 600 m sydøst for og ca. 1 km syd for projektarealet. Natura 2000-området består af habitatområde nr. H223, Kastbjerg Ådal. Der ligger ikke andre Natura 2000-områder i nærheden af projektområdet.

Natura 2000-området har et areal på 1.130 ha, hvoraf 38 ha er hav. Området omfatter hele Kastbjerg Ådal, dalene omkring Gloudal Bæk og Kjellerup Sø samt dalen omkring Østerkær Bæk mod vest.

¹ Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

Mod nord omfatter området en lille del af Mariager Fjord. Både Mariager Fjord og den sydlige del af Kastbjerg Ådal er opstået under istiden som to øst-vestgående tunneldale, der forbindes af en nord-sydgående vandløbsstrækning.

Udpegningsgrundlaget for habitatområde H223 fremgår af tabel 1²:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Strandeng (1330)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Højmose* (7110)	Nedbrudt højmose (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkege-krat (9190)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Kildevældsvindelsnegl (1013)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Bæklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
	Odder (1355)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Ege-blandskov (9160) er ikke til stede i habitatområde H223. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

Tabel 1 Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet udgør en række naturtyper, samt arterne blank sejlmos, kildevældsvindelsnegl, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, bæklampret, stor vandsalamander og odder.

Natura 2000-område nr. 223 er specielt udpeget for at beskytte ådalsnaturen med våde naturtyper i dalbunden og tørre naturtyper på ådalsskrænterne. Området er således primært karakteriseret ved de store forekomster af rigkær og i noget mindre omfang men dog stadig betydelige arealer med kildevæld, surt overdrev og stilkege-krat. Naturtyperne enekrat, kalkoverdrev, tidvis våd eng og hængesæk er arealmæssigt ikke så dominerende, men områdets forekomster af disse er flere steder af høj naturmæssig værdi.

Den største trussel mod områdets store naturværdier er tilgroning med træer, buske og høje urter pga. manglende drift og afgræsning. Afvanding og tilgroning med invasive arter er også en trussel for naturværdierne flere steder i området.

² Natura 2000-plan 2022-2027 for Kastbjerg Ådal. Miljøstyrelsen, juni 2023

Bevaringsmålsætninger

Den overordnede målsætning for Natura 2000-området er at sikre eller genskabe en sammenhængende lysåben natur langs kysten og gennem hele ådalen, hvor arealet med våde og tørre naturtyper samt sammenhængen af områdets artsrige stilkegekrat (9190) sikres. Vandløbene fremstår med gode fysiske og kemiske forhold, også som levesteder for bæklampret og odder.

De overordnede mål for området er desuden:

- Områdets naturtyper med stærkt ugunstig bevaringsstatus på biografisk niveau prioriteres højt.
- Det gælder især de biogeografisk store forekomster af artsrige rigkær (7230), herunder levesteder for kildevældsvindelsnegl. Hertil kommer hængesæk (7140), kildevæld (7220), surt overdrev (6230) og kalkoverdrev (6210) samt urtebræmme (6430).
- Arealet udvides, hvor de naturgivne forhold gør det muligt, og der genskabes store sammenhængende arealer med disse naturtyper og deres karakteristiske arter, idet der skal være plads til mosaiknatur og en naturtypekarakteristisk flora og fauna.
- Genopretning af artsrige rigkær (7230), kildevæld (7220) og hængesække (7140) prioriteres højt i forhold til yngre elle- og askeskov (91E0) eller skovbevokset tørvemose (91D0), mens ældre sumpskov bevares.
- Sikring af artsrige kildevæld (7220) og rigkær (7230) prioriteres i forhold til vandløb (3260).
- Områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtypen eller arternes levesteder hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.
- Den økologiske integritet sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

Projektets påvirkninger / konsekvensvurdering

Indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet samt indvinding af grundvand til vådsortering kan potentielt medføre en lokal sænkning af grundvandsspejlet omkring råstofgraven, hvilket kan påvirke hydrologien for de våde naturtyper i Natura 2000-området.

De våde naturtyper i Natura 2000-området udgør leve- og ynglesteder for mange af de arter, som er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Hvis tilstanden af de våde naturtyper påvirkes, kan det ikke udelukkes, at arterne på udpegningsgrundlaget ligeledes påvirkes af projektet.

NIRAS har på vegne af Mariagerfjord Kommune udført BEST beregninger³, som bl.a. viser sænkningstragtens udbredelse og den potentielle påvirkning af overfladevand i området som følge af grundvandssænkningen.

Af BEST-beregningerne og det tilhørende notat fremgår det bl.a.,

- At det ikke kan udelukkes, at der vil være en væsentlig påvirkning af to deloplande til Svensstrup Bæk som følge af grundvandssænkningen. Dette kan videre få betydning for Østerkær Bæk samt give anledning til en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal.

³ Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup, Mariagerfjord Kommune. Notat af 2. december 2024, Projekt ID 10422200, Niras

- At det ikke kan udelukkes, at grundvandssænkningen kan give anledning til en påvirkning af Kjellerup Sø og Gloudal Bæk og derigennem en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 223 Kastbjerg Ådal, herunder påvirkning af blank seglmos (6216).

Samlet set kan det ikke udelukkes, at råstofindvindingen under grundvandsspejlet samt indvindingen af grundvand til vådsortering kan medføre en sænkning af grundvandsspejlet og derved påvirke udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området.

Kumulative effekter

Når flere eksisterende eller planlagte projekter indenfor det samme område kan påvirke de samme miljøforhold på samme tid, vil der være tale om kumulative påvirkninger.

Det ansøgte projekt ligger i et område, hvor der er flere aktive råstofgrave samt ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding. Fælles for alle aktive, samt ansøgte råstofindvindinger i området er, at der indvindes grundvand til vådsortering af råstofferne. Der findes desuden flere vandforsyningsboringer til almene vandværker i området.

Region Nordjylland kan på baggrund af ovenstående ikke udelukke, at den samlede indvinding af grundvand i området kan medføre en kumulativ påvirkning af grundvandsspejlet og derved påvirke udpegningsgrundlaget og bevaringsmålsætningerne for Natura 2000-området.

Region Nordjylland
Att. Sofie Hammer Jensen

Grundvand

Sagsnummer:
01.09.00-K04-1-23

Ref.: Minna Hald Andersen (miha1)
Telefon: 97113635

Dato: 28.1.2025

Nyt bidrag til Regionens VVM-screening for indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet, vandindvinding fra gravesø, og afledning af vaskevand på matr. nr. 2g Gunderup By, Svenstrup

Nedestående er Mariagerfjord Kommunes bidrag til VVM-screening for hhv. natur og vandløb, Gunderup Deponi og grundvand.

Mariagerfjord Kommune har haft NIRAS på som rådgiver på sagen. Det har været nødvendigt at få opdateret NIRAS's notat "råstofindvinding under grundvandsspejlet" fra den 13. august 2024. Vedlagt er opdateret notat fra NIRAS af 2. december 2024, samt nye BEST rapporter. BEST beregningerne, beregningsforudsætninger og begrundelse for valg af uden infiltration/med infiltration i beregningerne er nærmere beskrevet i det nye notat.

Det opdateret notat fra NIRAS betyder, at det har været nødvendigt at lave dette nye bidrag til Regionens VVM screening. Dette notat erstatter det tidligere fremsendt notat fra Mariagerfjord Kommune fra den 19. april 2024.

Vandløb:

På baggrund af BEST beregninger, samt belysning foretaget af NIRAS, har Mariagerfjord Kommune vurderet påvirkningen af omkringliggende vandløb fra ansøgt råstofindvinding under grundvandsspejlet på matr. 2g. Gunderup By, Svenstrup. Beregninger og rådgivers belysning af sagen er sammenholdt med historiske luftfotos.

Det vurderes:

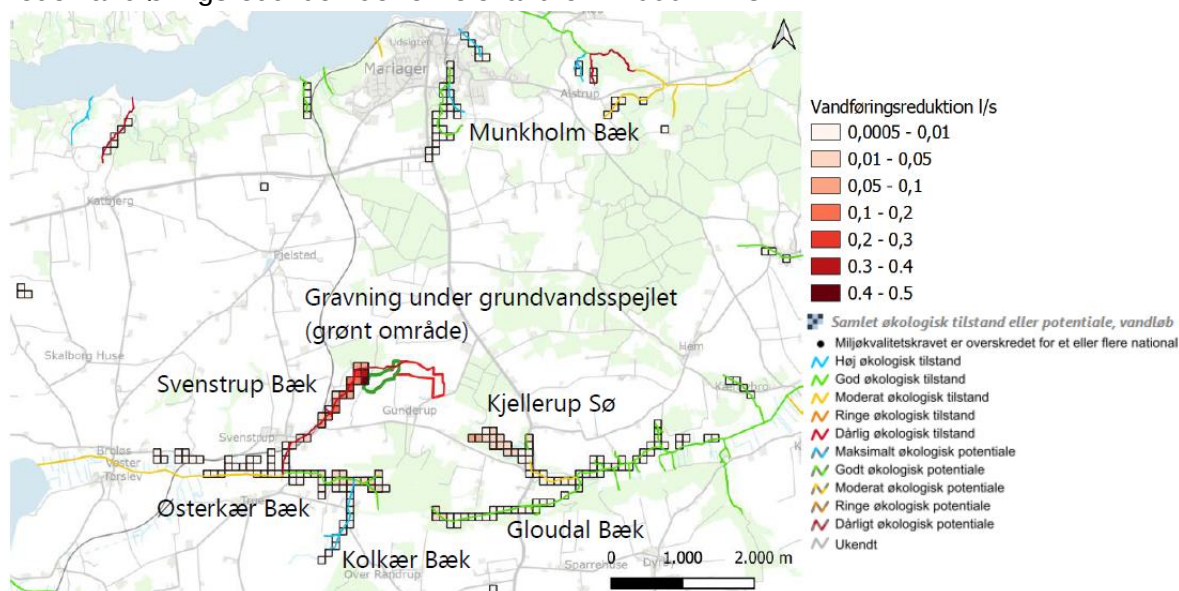
- at omkring 17 deloplande vil blive påvirket i større eller mindre grad.
- at der kan afvises en væsentlig påvirkning på 15 deloplande.
- at der ikke kan afvises en væsentlig påvirkning på 2 deloplande.
- at de 2 deloplande kræver nærmere undersøgelser for at kunne fastslå om de vil blive væsentligt påvirket af råstofindvindingen.

De 2 deloplande er i Svenstrup Bæk.

Tabel 1. Deloplande i Svenstrup bæk, hvor en væsentlig påvirkning ikke kan afvises. Data fra BEST 3.1.

ID opland	Q _{mm} [l/s]	Stamelement reduktion [l/s]	Stamelement reduktion [%]	Akkumuleret Q reduktion [l/s]	Akkumuleret Q reduktion [%]	Tilladelig påvirkning [%]
846013748	9,25	1,87	47,3	3,96	42,8	30
846013744	13,2	2,38	37,7	6,31	47,7	20

Det kræver en grundig vurdering af deloplandene, for at vurdere hvorvidt påvirkningen kan være tilstandsændrende for vandløbet, eller til hinder for dets målopfyldelse, med særlig fokus på spidserne og tilløb til vandløbet. Her tænkes særligt sommerudtørring eller ændret vandkvalitet, som følge af reduceret vandføring. Svenstrup Bæk løber til N2000 område H223 i Østerkær Bæk, hvor blandt andet vandløb er på udpegningsgrundlaget. Svenstrup Bæk er i dag påvirket af vandindvinding og en tilladelse til råstofindvinding, vil derfor ikke stå alene i vandløbspåvirkningen. I denne sammenhæng er det den akkumulerede vandføringsreduktion der er relevant for N2000 H223.

Figur 1. Vandføringsreduktioner i Svenstrup Bæk, ved ansøgt råstofindvinding. Figur efter NIRAS.

Af notat fra NIRAS fremgår det flg.:

Svenstrup Bæk er et målsat vandområde med tilløb til Østerkær Bæk. Østerkær Bæk er ligeledes målsat og er beliggende i et natura 2000 område omkring vandløbet. En reduktion i vandføringen, også selvom denne er begrænset, kan spille en rolle i forhold til at indfri miljømålet i begge vandløb og kan, afhængig naturtyper på udpegningsgrundlaget for området, også påvirke bevaringsstatus i natura 2000 området. Selvom der er tale om meget små vandføringsreduktioner i Svenstrup Bæk, så er det et målsat vandløb i ringe tilstand og eventuelle påvirkninger skal vurderes. Ansøgningen bør indeholde data der gør det muligt at vurdere om og hvor stor påvirkningen vil være på vandføringsregimet i de målsatte vandløb og gøre det muligt at vurdere om der vil være en påvirkning i natura 2000 området.

Ud fra det foreliggende grundlag fra ansøger og Mariagerfjord Kommunes gennemgang af sagen, samt belysning fra NIRAS, er det ikke muligt at vurdere hvorvidt det ansøgte kan medføre en tilstandsændring af Svenstrup Bæk eller afvise at det ansøgte vil medføre en væsentlig påvirkning på deloplandene i Svenstrup Bæk og N2000 H223.

Natur

Med udgangspunkt i vurderinger fra BEST, har Mariagerfjord Kommunes naturafdeling vurderet potentiel påvirkningen af beskyttede våde naturtyper, herunder Habitatnaturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området tæt ved vandløb, ift. ansøgt råstofindvinding under grundvandsspejlet på matr. 2g. Gunderup By, Svenstrup. Set i lyset af at det ikke kan afvises, at der sker en potentiel påvirkning af vandløb, kan det ikke udelukkes, at der også er en potentiel påvirkning af våde naturtyper tæt knyttet til kildevæld og vandløb.

I rapport fra NIRAS af 2. december 2024 angives på fig. 2.2 at moseareal nord for indvindingsområdet er omfattet af sænkningstragten. Mariagerfjord Kommune vil besigtige arealet i foråret.

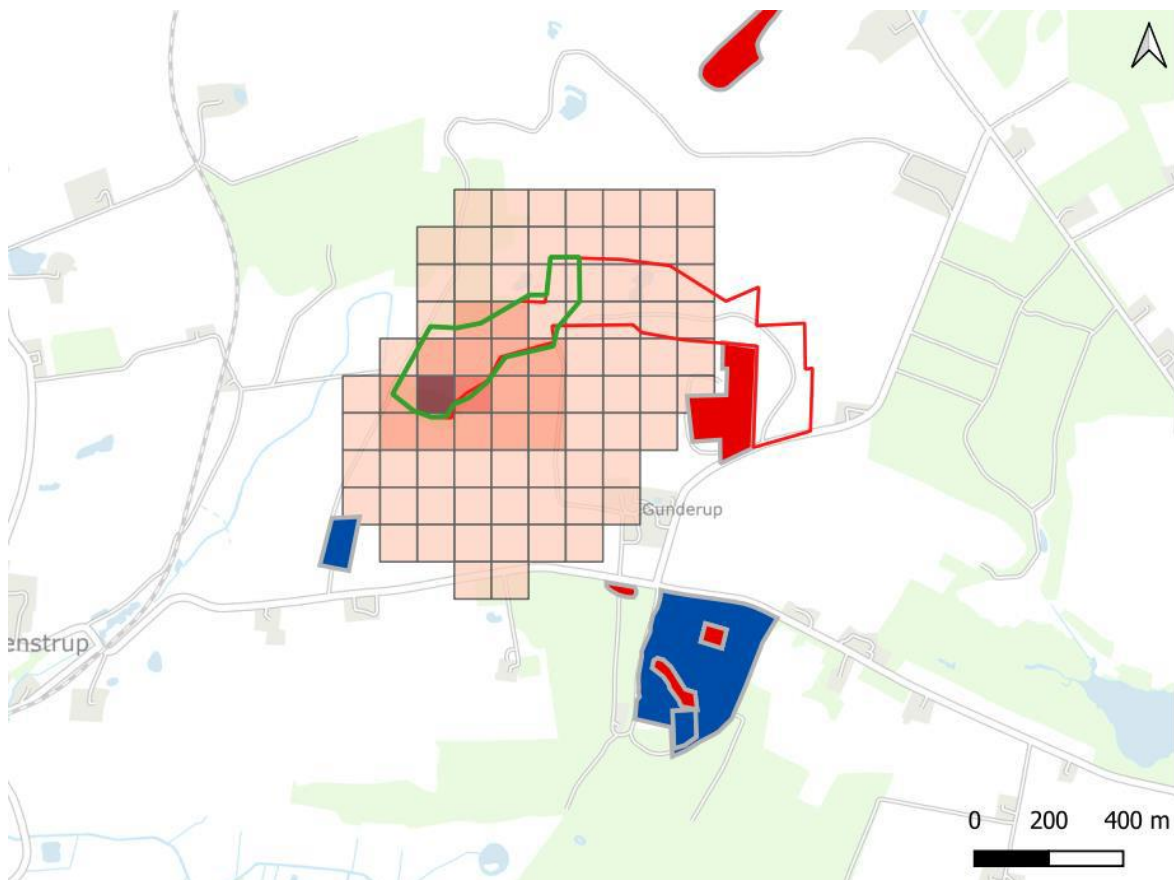
Fig. 3.1 i vedhæftede notat fra NIRAS angiver en mulig påvirkning af Svenstrup Bæk, Gloudal bæk og Kjellerup Sø. Figur er angivet i ovenstående vurdering fra Mariagerfjord Kommunes vandløbsafdeling.

I området er der blandt andet en population af den sjældne mos, Blank Seglmos (Bilag II). Arten vokser i mineralrige kær og er afhængig af stabil høj grundvandsstand.

Det vurderes at der skal nærmere undersøgelser til, for at udelukke en påvirkning på beskyttede naturtyper og arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området.

Påvirkning af V1 kortlagt areal samt Gunderup Deponi:

Samlede sænkningstragt ved gravesøen sammen med kortlagte arealer (fra NIRAS's notat)

Af notat fra NIRAS fremgår det flg.:

På den sydlige og vestlige side af graveområdet er der beliggende flere kortlagte arealer se figur. Af figuren ses ligeledes udbredelsen af den samlede sænkningstragten fra boring 846.6 og 846.Grusvask, som de fremkommer fra BEST. Udbredelsen af sænkningstragten er vist i en dybde på 1 cm og op.

Det V1 kortlagte areal sydvest for graveområdet ligger lige i udkanten af sænkningstragten med en sænkning på 1-2 cm. V1 kortlægningen skyldes en olietank og værksted til råstof-indvinding fra 1960 til nu. Det V1 kortlagte areal er ikke blevet undersøgt, og mistanken

om forurening er derfor ikke be- eller afkræftet. Det vurderes ikke at en ændring på 1-2 cm vil påvirke en eventuel forurening eller ændre vandspejlets strømningsretning i området.

Gunderup Deponi er beliggende lige øst for sænkningstragtens udbredelse. Ifølge årsrapporten for Gunderup Deponi fra 2023, er det vurderet at strømningsretningen i det øvre magasin er mod syd. Der ses et naturligt potentialefald på ca. 30 cm hen over deponiet. Afstand mellem pejleboringerne (nord og syd) er ca. 260 m og 300 m. Sænkninger fra gravesøen på under 1 cm i området ved deponiet vil ikke medføre, en ændring af grundvandsstrømningen ved deponiet og derved ingen ændringer af udbredelsen af en eventuel perkolat fane.

Kommunens jordgruppe oplyser, at membranen under deponiet ligger i ca. kote 42-44. De sidst par gange, grundvandsstanden har været pejlet i år (gøres 4x årligt) har det øvre magasin været i kote 33-34. Dermed bør en sænkning af vandspejlet på 1 cm ikke få indflydelse på stabiliteten af membranen.

Mariagerfjord Kommune har på baggrund af notat fra NIRAS vurderet, at der ikke kan forventes en påvirkning af V1 kortlagt areal og at der ikke kan forventes en ændring af grundvandsstrømningen ved Gunderup Deponi og derved ingen ændringer af udbredelsen af en eventuel perkolat fane.

Grundvand:

Svenstrup Vandværk med boring DGU nr. 58.384 er lukket i april 2024. Boringen ligger ca. 1,5 km vest for råstofgraven. Arealet, hvor der søges om indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet, ligger dermed ikke længere i indvindingsopland til Svenstrup Vandværk. Arealet ligger stadigvæk i område med særlige drikkevandsinteresser og nitratfølsomt indvindingsområde.

Venlig hilsen

Minna Hald Andersen
Agronom

Bilag:

Opdateret notat fra NIRAS af 2. december 2024
BEST rapport uden infiltration af 27/11-2024
BEST rapport med infiltration af 27/11-2024

Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup

Mariagerfjord Kommune

Dato: 2. december 2024

Indhold

1	Baggrund	2
2	BEST beregning.....	2
2.1	BEST beregning med infiltration	3
2.2	BEST beregning uden infiltration	3
2.3	Valg af BEST simulering	3
3	Påvirkning af vandløb.....	4
4	Påvirkning af §3 natur	7
5	Påvirkning af V1 og V2 kortlagte arealer	9
6	Afslutning	10

Bilag 1 BEST rapport med infiltration

Bilag 2 BEST rapport uden infiltration

1 Baggrund

Viborg Vognmandsforretning har ansøgt om en 10 årig tilladelse til indvinding af råstoffer under grundvandspejlet i en eksisterende grusgrav. Råstofindvindingen på op til 150.000 m³ om året vil foregå fra matrikel nummer 2g, Gunderup By, Svenstrup.

Etablering af gravesøen begynder længst mod syd, hvor der langsomt graves, hvorefter vandspejlet får lov at etablere sig i hullet. Dette gentages indtil der er etableret en sø, som er stor og dyb nok til, at wiremaskinen kan tages i brug. Søen udbygges derpå i nordøstlig retning, som vist af Figur 1.1.

Figur 1.1: Graveplan, der med blå stiplede linjer illustrerer udbygning af gravesøen, den maksimale udbredelse af gravesøen med blå linje samt graveretning med blå pile.

Beliggende i nærheden af projektområdet, er §3 beskyttede natur, målsatte vandforekomster og §3 beskyttede vandløb samt kortlagte forureningslokaliteter. Der er i ansøgningen ikke foretaget beregninger af sænkningstragten og vurderinger af det omkringliggende natur, vandløb, Natura2000, forureninger mv. ud fra disse.

2 BEST beregning

Resultater fra BEST beregningen viser en stationær situation og viser den maksimale sænkingsudbredelse samt vandløbspåvirkning. Gravesøen er repræsenteret ved en boring (846.6) i det terrænnære magasin KS1 og dette giver en sænkning i et punkt og ikke i søens udbredelse som det ville ske i virkeligheden. Indvindingen kan ske med og uden en infiltrationsfaktor og dette er beskrevet i de efterfølgende afsnit.

2.1 BEST beregning med infiltration

Ved etablering af en gravesø vil der ikke blive fjernet vand fra området, men der vil ske en ændring af vandbalancen i området. Dette skyldes at en del af grundvandet i området vil strømme til gravesøen, mens denne bliver etableret. For at simulere en situation hvor vandet forbliver i området, som ved gravesøen, er BEST sat op med en råstofindvinding under grundvandsspejlet svarende til 112.500 m³ grundvand pr. år. Denne er simuleret ved boring 846.6 og med en infiltrationsfaktor på 85%, hvilke simulerer at vandet forbliver i området.

Desuden er der en indvinding af 20.000 m³ grundvand fra gravesøen, til grusvask og dette er simuleret ved boring 846.grusvask i BEST. Boringen er sat med en infiltrationsfaktor på 85%, da vandet infiltrerer igen ved grusvasken.

BEST kørslen hedder "Birkeldalsvej 10 retur" og er lavet den 27. november 2024, se bilag 1.

2.2 BEST beregning uden infiltration

De 150.000 m³ råstoffer der fjernes under grundvandsspejlet, har en porøsitet på ca. 25% og indvindingen under grundvandsspejlet vil dermed svare til at 112.500 m³ grundvand vil strømme til gravesøen årligt. BEST sat op med en råstofindvinding under grundvandsspejlet svarende til 112.500 m³ grundvand pr. år. Dette er simuleret ved boring 846.6 med en infiltrationsfaktoren på 0%, så vandet fjernes ud af BEST og simulerer at vandet ikke længere er tilgængeligt for vandløbene.

Desuden er der en indvinding af 20.000 m³ grundvand fra gravesøen, til grusvask og dette er simuleret ved boring 846.grusvask i BEST. Boringen er sat med en infiltrationsfaktor på 85%, da vandet infiltrerer igen ved grusvask.

BEST kørslen hedder "Birkeldalsvej 10 uden" og er lavet den 27. november 2024, se bilag 2.

2.3 Valg af BEST simulering

Råstofgravning under grundvandsspejlet giver anledning til grundvandssænkninger i den opståede råstofsø og i grundvandsmagasinet omkring graven. Det har været sædvane at ligestille råstofgravningen med en oppumpning af grundvand og anvende kendte metoder fra prøvepumpningspraksis til at beregne sænkninger hidrørende fra gravningen. Analogien til pumpning er imidlertid ikke fysisk korrekt, idet en pumpning fjerner vand fra graven, mens en råstofgravning flytter vand fra grundvandsmagasinet ind i graven på grund af den opståede ændring af magasintallet i graven fra den aktuelle effektive porøsitet til eksakt 1. Det må forventes, at de virkelige sænkninger derfor bliver mindre end de, der beregnes på den nævnte måde¹. Dette er også den erfaring, der er gjort ved konkrete råstofgrave, hvor der vådgraves efter grus, som de monitoringer ansøger henviser til.

De opstillede formler til beregning af sænkninger i grav og grundvandsmagasin forudsætter konstant gravning. I praksis vil der være ophold i graveprocessen, da gravningen forventes at foregår i 10 timer, og der vil ske en retablering af grundvandsspejlet. Den opståede råstofsø vil derfor optræde som en buffer og have en stærkt dæmpende effekt på sænkningerne. Dette formodes at være en væsentligt medvirkende årsag til, at der ikke synes at være observeret egentlige sænkninger i og omkring råstofgrave efter længere tids gravning. Den udviklede metode til beregning af sænkninger som en konsekvens af råstofgravning kan derfor anvendes til at beregne de maksimale sænkninger, som gravningen vil forårsage, og disse må således formodes at indtræde i den

¹ Miljøstyrelsen, Miljø- og Energiministeriet, 2000. Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet. Udarbejdet af KAN Miljø (Kurt Ambo Nielsen) og Chalmers Tekniska Högskola (Johan Claesson og Gunnar Gustafson). Miljøprojekt Nr. 526 2000.

tidlige fase af gravningen². Når gravesøen har fået en vis størrelse, så vil søens bufferkapacitet opsluge de vandstandspåvirkninger der sker under grundvandsspejlet.

Beregningsforudsætningerne uden infiltration i BEST modellen medfører således, at udbredelse af sænkningstragten overestimeres. Dog vurderes det at være en mere realistisk beregning af påvirkningerne af vandløbsoplandene, da vandet der strømmer til søen nu ikke længere er tilgængeligt for vandløbene. Her skal der ligeledes tages højde for punktpåvirkningen fra råstofgravningen, den manglende buffer fra gravesøen samt den langsomme påvirkning af vandspejlet i det frie magasin.

Beregningsforudsætningerne med infiltration i BEST modellen medfører en mere realistisk udbredelse af sænkningstragten, men en underestimering af påvirkning af vandløbsoplandene, da vandet der infiltreres tilbage til magasinet, så stadig er tilgængeligt for vandløbene. Her skal igen tages højde for punktpåvirkningen fra råstofgravningen, den manglende buffer fra gravesøen samt den langsomme påvirkning af vandspejlet i det frie magasin.

For at Mariagerfjord Kommune kan bidrage til VVM screeningen af projektet, skal der ses på en påvirkninger fra gravning efter råstoffer under grundvandsspejlet. Der er derfor foretaget to beregninger i BEST for at se på eventuelle påvirkninger af naturområder og vandløb. BEST kørslen til vurdering af vandspejlsændringer og naturpåvirkninger er med infiltration af 85 % af det oppumpede vand. Best beregningen hedder "Birkeldalsvej 10 retur" og er oprettet den 27. november 2024, se bilag 1. BEST beregningen til vurdering af vandløbsoplandene er uden en infiltration ved gravesøen. Best beregningen hedder "Birkeldalsvej 10 uden" og er oprettet den 27. november 2024, se bilag 1.

I det efterfølgende ses resultater fra BEST beregningerne.

3 Påvirkning af vandløb

På den vestlige og nordvestlige side af graveområdet er der beliggende flere §3 beskyttede vandløb og målsatte vandforekomster, se Figur 2.1. Af figuren ses ligeledes den beregnede vandføringsreduktion fra BEST, hvor der ses reduktioner fra 0,005 - 0,4 l/s. På grund af beregningsusikkerheder frasorteres der normalt påvirkninger på vandføringen under 0,1 l/s.

Af Figur 2.1 ses resultaterne fra BEST kørselen for de omkringliggende vandløbsoplande.

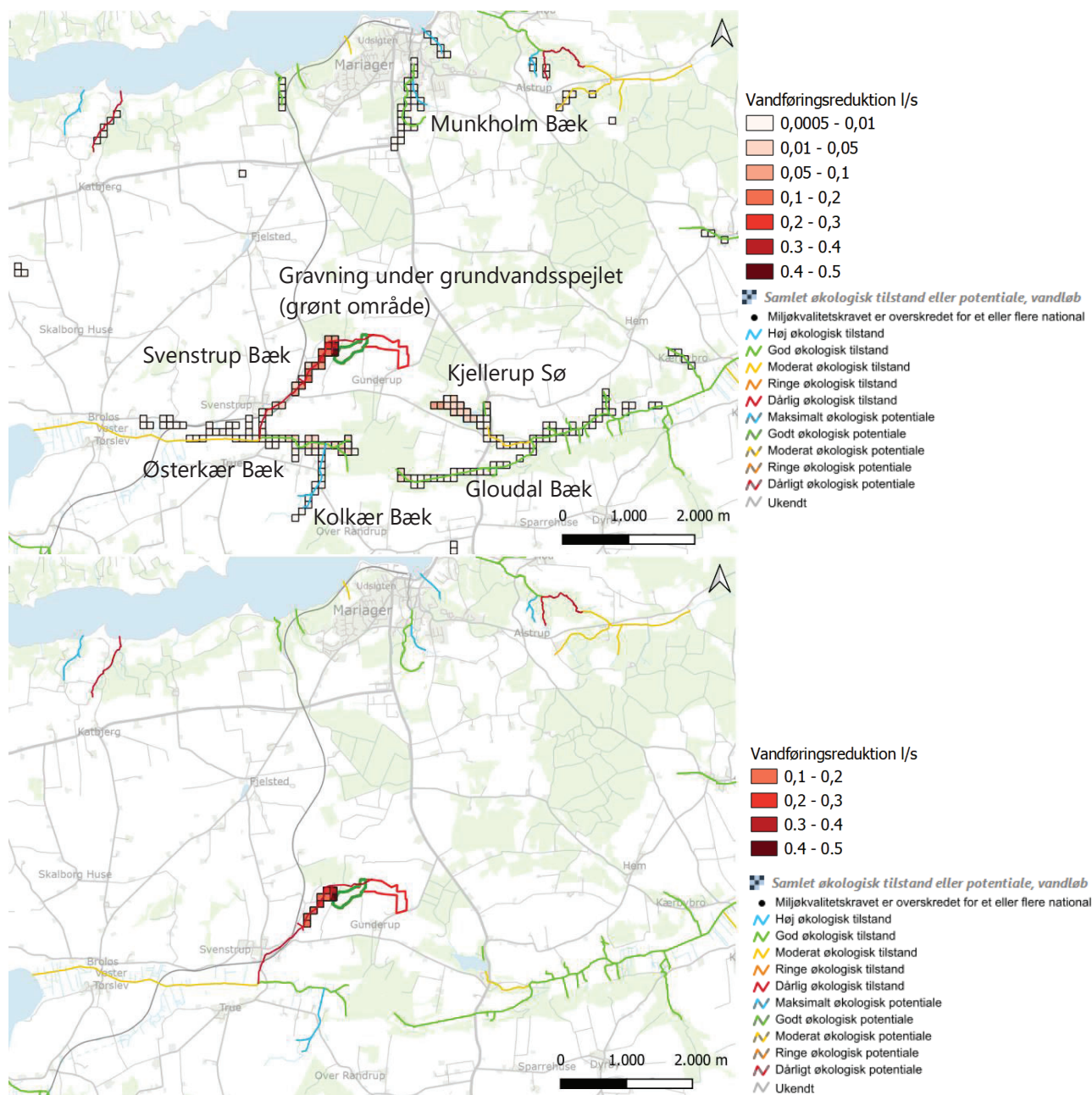
² Miljøstyrelsen, Miljø- og Energiministeriet, 2000. Følgevirkninger af råstofgravning under grundvandsspejlet. Udarbejdet af KAN Miljø (Kurt Ambo Nielsen) og Chalmers Tekniska Högskola (Johan Claesson og Gunnar Gustafson). Miljøprojekt Nr. 526 2000.

Tabel 3.1: BEST resultater

Element - Vandløbsoplande	Stam. l/s	Stam. %	Akk. l/s	Akk. %	Tillad. %	BEST vurd. (trin 1)	Faglig vurd. (trin 2)
846008788	0,02*	27,68*	0,08	0,68	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846008780	0,01*	6,04*	0,13	0,91	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846013740	0,01*	7,25*	0,13	1,12	40,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846008784	0,57*	22,14*	2,56	1,31	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846013746	0,01*	26,28*	0,05	2,27	20,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
730008792	0,14*	14,06*	1,02	2,58	40,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
730013758	0,03*	2,68*	1,02	3,07	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846008786	0,38*	35,32*	1,07	4,28	20,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846013754	0,39*	16,18*	2,41	5,47	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846009554	0,02*	4,22*	0,55	7,84	10,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846008790	0,33*	36,91*	0,90	9,16	30,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846013756	0,20*	32,86*	0,62	12,86	20,00	● Ikke kritisk	Ikke vurderet
846013748	1,87*	47,31*	3,96	42,81	30,00	● Kritisk	Ikke vurderet
846013744	2,38*	37,68*	6,31	47,67	20,00	● Kritisk	Ikke vurderet
846009528	0,01*	1,08*	1,03	48,72	46,00	● Kritisk	Ikke vurderet
846009526	0,05*	1,75*	3,05	54,34	36,00	● Kritisk	Ikke vurderet
999000401	0,01*	1,16*	0,51	69,60	60,00	● Kritisk	Ikke vurderet

Munkholm Bæk (vandløbsopland 846009528 og 846009526) omfatter to mindre målsatte vandområder (o7169 og o10292), der, jævnfør vandområdeplanerne er målsat til henholdsvis god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den økologiske tilstand i vandområde o7169 er god, mens den økologiske tilstand i vandområde o10292 er høj, begge baseret på vurdering med den økologiske tilstandsindikator, DVFI. Den kemiske tilstand er ukendt i begge vandområder i Munkholm Bæk har en medianminimumsvandføring i BEST på hhv. 33,17 og 5,61 l/s. Vandføringen i vandløbet er i dag påvirket af en række indvindinger i området, se Tabel 2.1, der samlet set betyder, at den anbefalede tilladelige påvirkningsprocent på hhv. 46 og 36% er overskredet ifølge BEST. De vandføringsreduktioner der ses for Munkholm Bæk i BEST er 0,0005-0,01 l/s, se Figur 2.1 øverst. **Da der er tale om meget små reduktioner og samtidig en usikkerhed forbundet med beregningerne vil vandføringsreduktioner under 0,01 l/s ikke være relevante at medtage i vurderingerne. Derfor vil Munkholm Bæk ikke vurderes yderligere.**

Kolkær Bæk er et mindre målsat vandområde (c00002 – vandløbsopland 730013758) der løber til Østerkær Bæk, der ligeledes er et målsat vandområde (o7100). Begge vandområder er målsat til henholdsvis god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, hvor den økologiske tilstand i Kolkær Bæk er høj, mens den er god i Østerkær Bæk. Den kemiske tilstand er ukendt i begge vandområder. De vandføringsreduktioner der ses for Østerkær Bæk beregnes i BEST til at være mellem 0,0005-0,03 l/s, se Figur 2.1 øverst. **Da der er tale om meget små reduktioner og samtidig en usikkerhed forbundet med beregningerne vil vandføringsreduktioner under 0,03 l/s, ikke være relevante at medtage i vurderingerne. Derfor vil Østerkær Bæk ikke vurderes yderligere.**

Figur 3.1: Øverst: Vandføringsreduktion fra BEST fra 0,0005-0,5 l/s. Nederst: Vandføringsreduktion fra BEST fra 0,1-0,5 l/s.

Gloudal bæk er målsat til god økologiske tilstand og god kemisk tilstand. Tilstanden er samlet set god, baseret på vurdering med anvendelse af kvalitetselementet DVFI. Ses på tilstandsvurderingen med DFFV (fisk) er tilstanden høj. Den kemiske tilstand for vandløbet er ukendt. Selvom der vil være tale om meget små reduktioner i vandføringen i Gloudal bæk (0,0005-0,05 l/s) og stor usikkerhed forbundet med de beregnede reduktioner er disse alligevel af en størrelsesorden der er betydelig helt opstrøms i vandområdet. **Derfor bør der foretages en vurdering af om reduktionen vil kunne påvirke tilstanden i vandområdet samt arter og naturtyper udpegningsgrundlaget i Natura 2000 området.**

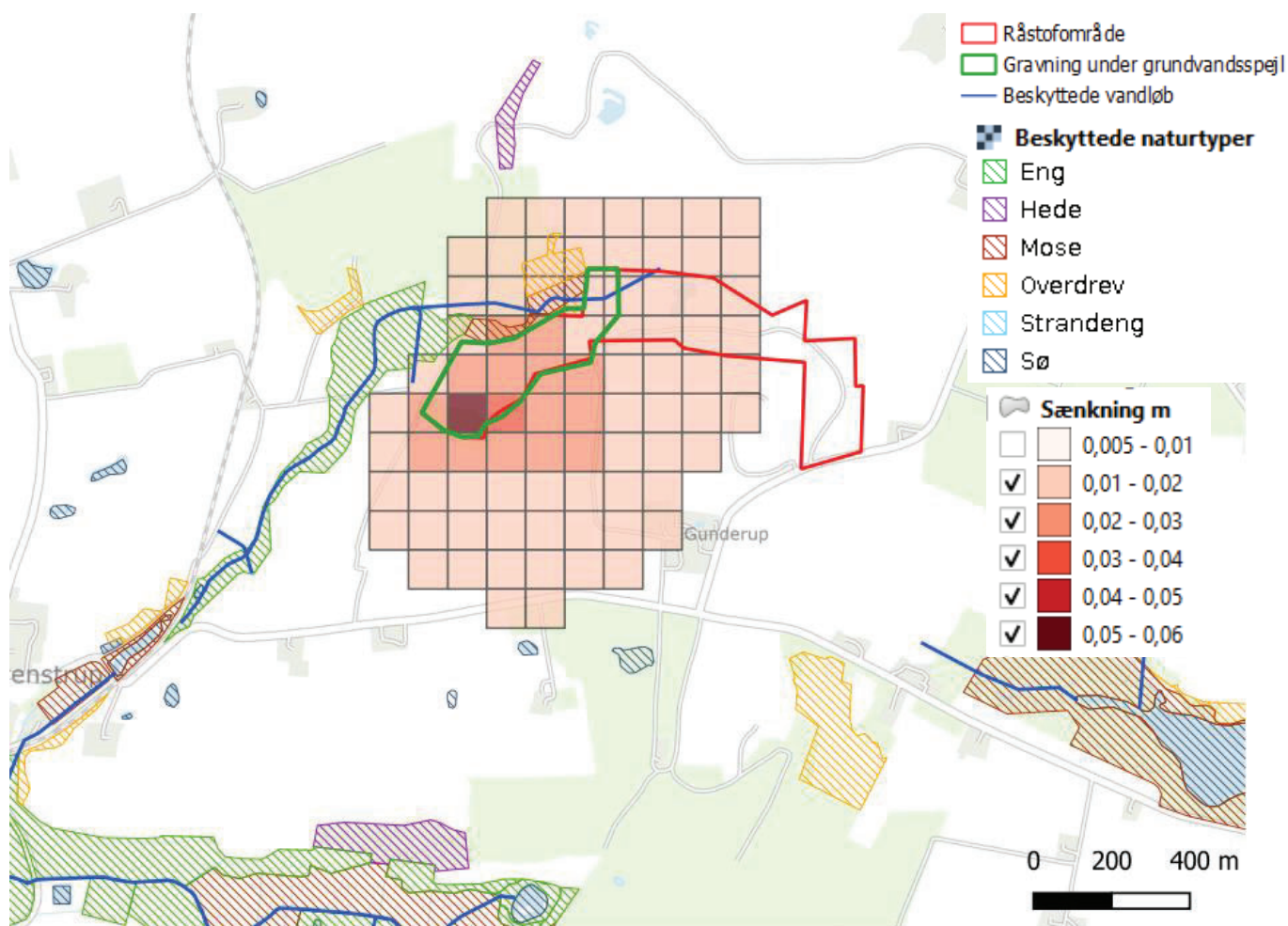
Kjellerup Sø (vandløbsopland 846008790) er målsat med god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den samlede tilstand er moderat økologisk tilstand baseret på en vurdering med anvendelse af kvalitetselementet DVFI. Ses på tilstandsvurderingen med DFFV (fisk) er tilstanden høj. Vandføringsreduktionen ved Gloudal Bæk ved Kjellerup Sø er i BEST beregnet til mellem 0,0005-0,01 l/s og den akkumulerede vandføringsreduktion fra dette og andre indvindinger, er under den anbefalede tilladelige påvirkningsprocent på 30%. Der er tale om meget små vandføringsreduktioner fra råstofindvindingen, men de er centreret omkring Kjellerup Sø og området omkring søen og da vandløbet ydermere er beliggende i et Natura 2000 område bør påvirkningen vurderes yderligere. **Således bør der foretages en vurdering af om reduktionen vil kunne påvirke tilstanden i vandområdet samt arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget i Natura 2000 området.**

Svenstrup Bæk, hvor miljømålet ligeledes er henholdsvis god økologisk tilstand og god kemisk tilstand løber til Østerkær Bæk syd for Svenstrup. Den økologiske tilstand i Svenstrup Bæk er samlet set dårlig, hvilket afspejler tilstanden er dårlig vurderet med DFFV (fisk). Der er planlagt indsatser i vandløbet med hhv. fjernelse af spærring og mindre strækingsbaseret restaureringer. Den kemiske tilstand for vandløbet er ukendt. Svenstrup Bæk (vandløbsoplande 846013748 og 846013744) har en medianminimumsvandføring i BEST på hhv. 9,25 og 13,23 l/s. Vandføringen i vandløbet er i dag påvirket af en række indvindinger i området, se bilag 1, der samlet set betyder, at den anbefalede tilladelige påvirkningsprocent på hhv. 30 og 20%, ifølge BEST, er overskredet. Råstofgravning under grundvandsspejlet vil medføre en merpåvirkning af vandføringen og dermed at påvirkningsprocenten øges yderligere.

Den betydelige påvirkning der allerede er i dag på vandføringen i Svenstrup Bæk betyder at der er behov for at afdække mulige årsager til at vandområdet i dag, ikke indfrier miljømålet, også selvom der vil være tale om meget små vandføringsreduktioner i forbindelse med ansøgte projekt. **Herunder er det væsentligt at afklare om vandføringsreduktionerne kan hindre målopfyldelse under hensyntagen til de planlagte forbedrende tiltag i indsatsprogrammet. Ydermere bør det overvejes om der være en risiko for at en reduktion i vandføringen i Svenstrup Bæk, vil påvirke vandføringen i Østerkær Bæk og dermed indvirke på tilstanden i vandområde o7100 samt de omkringliggende naturtypers tilstand, da denne del af Østerkær Bæk er beliggende i et Natura 2000 område.**

4 Påvirkning af §3 natur

På den vestlige og nordvestlige side af graveområdet er der beliggende flere §3 beskyttede naturområder, se Figur 2.2. Af figuren ses ligeledes udbredelsen af den samlede sænkningstragt fra boring 846.6 og 846.Grusvask, som de fremgår af BEST. Udbredelsen af sænkningstragten er vist fra 1 cm og op. Sænkningen helt lokalt hvor 846.6 er placeret i BEST viser en påvirkning af vandspejlet på 5,3 cm.

Figur 4.2: Samlede sænkningstragt fra BEST sammen med §3 beskyttede vandløb og naturområder.

Af Figur 2.2 ses det at sænkningstragten fra gravesøen, berører den vestlige del af engen, en mose og et overdrev, hvor der ses sænkninger på 1-3 cm. Det vurderes ikke at tilstanden på engen og overdrevet vil blive ændret af en vandspejlsændring på op til 3 cm.

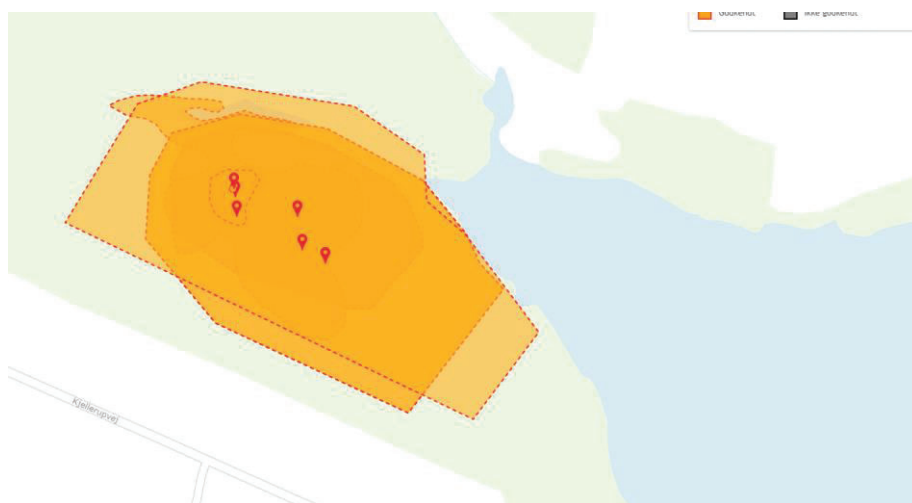
Den §3 beskyttede mose er tør i den sydlige ende og våd i den nordlige ende. I ansøgningen er der billeder fra besigtigelse af området, men der foreligger ikke data fra en besigtigelse af tilstanden i naturområdet eller oversigt over registrerede arter i mosen. Hvis der i stedet ses på data fra den seneste besigtigelse på Danmarks Miljøportal, som er fra 2017, fremgår det at der er forekomst af bl.a. indikatorarter for våd hede (f.eks. blåtop og tyttebær) og der er derfor tale om forekomst af grundvandsafhængig natur i mosen.

Naturtypologien for mosen er grundvandsdannelse til øvre sekundært magasin (type 0). Definitionen på naturtypologien 'grundvandsdannelse til et øvre sekundært magasin' karakteriseres ved at der ikke forekomme dræning, dvs. al grundvandsdannelse går til et øvre sekundært frit magasin. Derudover kan en grundvandssænkning kan medføre en lavere vandstand i terræn, udtørring og eutrofiering samt tilskynde til at medføre øget tilgroning i områder, hvor denne naturtypologi fremkommer.

Da den seneste besigtigelse af mosen er fra 2012 og data dermed er 12 år gamle, kan disse ikke anvendes til at vurdere den nuværende tilstand af mosen. NIRAS anbefaler derfor at ansøger etablerer et datagrundlag for

den §3 beskyttede mose, der er nyere end de besigtigelsesdata der i dag. BEST beregningen vist sænkninger på 1-3 cm og disse skal vurderes op mod besigtigelsen af mosen. Hvis ansøger ikke finder resultaterne fra BEST tilstrækkelige, kan de suppleres med en beregning af den potentielle påvirkning ved det ansøgte projekt.

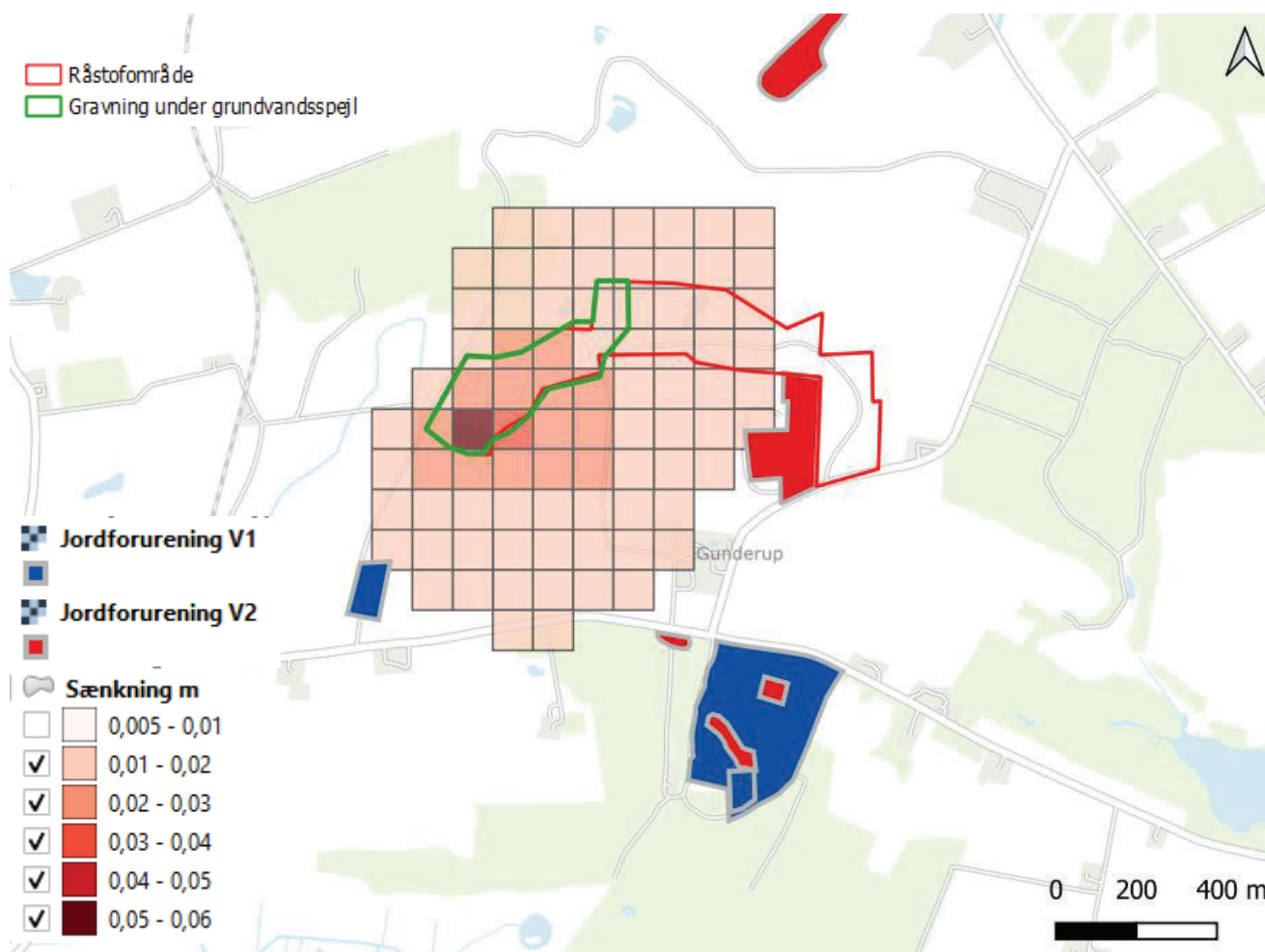
Sænkningstragten fra råstofindvindingen når ikke over til området ved Kjellerup Sø, men der er beregnet nogle små vandføringsreduktioner i Gloudal Bæk og Kjellerup Sø og det skal vurderes om disse reduktioner i vandføringen vil påvirke tilstanden i vandområderne. Desuden er naturen omkring søen og vandløbet udpeget som natura 2000 område og §3 beskyttet. I området vest for Kjellerup Sø. I mosen vest for søen er flere registreringer af Blank Seglmos (Bilag II), se Figur 2.3 og arten vokser i mineralrige kær og er afhængig af stabil høj grundvandsstand. Her mangler en vurdering om den reduktion der er vandføringen ved Gloudal Bæk og Kjellerup Sø kan medføre tilstanden af den §3 beskyttede mose og natura 2000 området.

Figur 4.3: Registreringer af Blank Seglmos, kilde Danmarks Miljøportal.

5 Påvirkning af V1 og V2 kortlagte arealer

På den sydlige og vestlige side af graveområdet er der beliggende flere kortlagte arealer, se Figur 2.4. Af figuren ses ligeledes udbredelsen af den samlede sænkningstragten fra boring 846.6 og 846.Grusvask, som de fremkommer fra BEST. Udbredelsen af sænkningstragten er vist i en dybde på 1 cm og op.

Figur 5.4: Samlede sænkningstragt ved gravesøen sammen med kortlagte arealer.

Det V1 kortlagte areal sydvest for graveområdet ligger lige i udkanten af sænkningstragten med en sænkning på 1-2 cm. V1 kortlægningen skyldes en olietank og værksted til råstofindvinding fra 1960 til nu. Det V1 kortlagte areal er ikke blevet undersøgt, og mistanken om forurening er derfor ikke be- eller afkræftet. Det vurderes ikke at en ændring på 1-2 cm vil påvirke en eventuel forurening eller ændre vandspejlets strømningsretning i området.

Gunderup Deponi er beliggende lige øst for sænkningstragtens udbredelse. Ifølge årsrapporten for Gunderup Deponi fra 2023, er det vurderet at strømningsretningen i det øvre magasin er mod syd. Der ses et naturligt potentialefald på ca. 30 cm hen over deponiet. Afstand mellem pejleboringerne (nord og syd) er ca. 260 m og 300 m. Sænkninger fra gravesøen på under 1 cm i området ved deponiet vil ikke medføre, en ændring af grundvandsstrømningen ved deponiet og derved ingen ændringer af udbredelsen af en eventuel perkolat fane.

6 Afslutning

NIRAS har efter aftale med Mariagerfjord Kommune foretaget to BEST beregning i forbindelse med undersøgelse af påvirkninger fra råstofindvinding under grundvandsspejlet. På baggrund af beregningerne i BEST, kan det ikke umiddelbart afvises at den påtænkte råstofindvinding, potentielt vil kunne påvirke vandføringsregimet i

den målsatte Svenstrup Bæk samt grundvandsstanden i en §3 beskyttet mose beliggende i umiddelbar nærhed af den påtænkte råstofindvinding.

Mariagerfjord Kommune bør afdække mulige årsager til at Svenstrup Bæk i dag, ikke indfrier miljømålet. Svenstrup Bæk er et målsat vandområde med tilløb til Østerkær Bæk. Østerkær Bæk er ligeledes målsat og er beliggende i et natura 2000 område omkring vandløbet. En reduktion i vandføringen, også selvom denne er begrænset, kan spille en rolle i forhold til at indfri miljømålet i begge vandløb og kan, afhængig naturtyper på udpegningsgrundlaget for området, også påvirke bevaringsstatus i natura 2000 området. Selvom der er tale om meget små vandføringsreduktioner i Svenstrup Bæk, så er det et målsat vandløb i ringe tilstand og eventuelle påvirkninger skal vurderes. Ansøgningen bør indeholde data der gør det muligt at vurdere om og hvor stor påvirkningen vil være på vandføringsregimet i de målsatte vandløb og gøre det muligt at vurdere om der vil være en påvirkning i natura 2000 området.

Besigtigelsen af den nærliggende §3 mose fra 2017, er forældet og kan ikke anvendes til at vurdere den nuværende tilstand af mosen. NIRAS anbefaler at ansøger etablerer et datagrundlag for den §3 beskyttede mose, der er nyere end de besigtigelsesdata, der findes i dag. BEST beregningen vist sænkninger på 1-3 cm og disse skal vurderes op mod besigtigelsen af mosen. Ansøger skal levere data, der gør det muligt at vurdere om en sænkning på 1-3 cm kan ændre tilstanden i mosen.

Der er beregnet nogle vandføringsreduktioner i Gloudal Bæk og Kjellerup Sø og naturen omkring søen og vandløbet udpeget som natura 2000 område og §3 beskyttet. I mosen vest for søen er flere registreringer af Blank Seglmos (Bilag II) og arten vokser i mineralrige kær og er afhængig af stabil høj grundvandsstand. Her mangler en vurdering om den reduktion der er vandføringen ved Gloudal Bæk og Kjellerup Sø kan medføre tilstanden af den §3 beskyttede mose og natura 2000 området.

Gunderup Deponi er beliggende lige øst for sænkningstragts udbredelse. Ifølge årsrapporten for Gunderup Deponi fra 2023 er det vurderet at strømningsretningen i det øvre magasin er mod syd. Der ses et naturligt potentialefald på ca. 30 cm over deponiet. Sænkninger fra gravesøen på under 1 cm i området ved deponiet vil ikke medføre en ændring af grundvandsstrømningen ved deponiet og derved ingen ændringer af udbredelsen af en eventuel perkolat fane.

Ifølge BEST beregningerne er der potentielle påvirkninger af vandløb og natur. Ansøgers rådgiver vurderer ifølge ansøgningen, ikke umiddelbart, at der vil være en påvirkning af det ansøgte projekt. Men da data i ansøgningen, er mangelfulde, herunder at der ikke er beregnet en sænkningstragt for sænkning af grundvandspejlet ved den påtænkte indvinding, er det ikke på det foreliggende grundlag umiddelbart muligt at vurdere om der vil være en væsentlig påvirkning eller ej.

NOTAT

26. september 2024

OPFØLGNING PÅ MØDE DEN 20. AUGUST 2024 OM RÅSTOFINDVINDING PÅ MATR. NR. 2E OG 2G GUNDERUP BY, SVENSTRUP – BIRKEDALSVEJ 10

Dette notat tager udgangspunkt i Mariagerfjord Kommunes notater fra ovennævnte møde /1/.

Jens Demant Bernth, WSP, har i september 2024 talt og skrevet med Janni Thomsen, Niras, om de spørgsmål, som det blev aftalt på mødet skulle adresseres til Janni. Grundlæggende er Janni og Jens enige om, at de udførte beregninger i BEST viser så lille påvirkning af vandføring og våd natur, at de ikke bør medføre krav om miljøkonsekvensvurdering. Det ligger implicit heri, at der ikke er grundlag for at skulle udarbejde en Natura 2000 konsekvensvurdering. Den nærmere redegørelse herfor fremgår nedenfor under vurderinger, hvor kommunens anmodning om vurderinger affødt af Niras' notat af 13/8-24 /2/ er foretaget.

Viborg Vognmandsforretning har på baggrund af Jens' møde med Janni besluttet ikke at foretage den projektilpasning, som blev diskuteret på mødet, da Jannis og Jens' vurdering er, at det ikke ændrer på vurderingen af, at det ansøgte projekt ikke vil påvirke hverken målsatte vandløb eller Natura 2000 områder.

VURDERINGER

Vandløb

Svenstrup Bæk

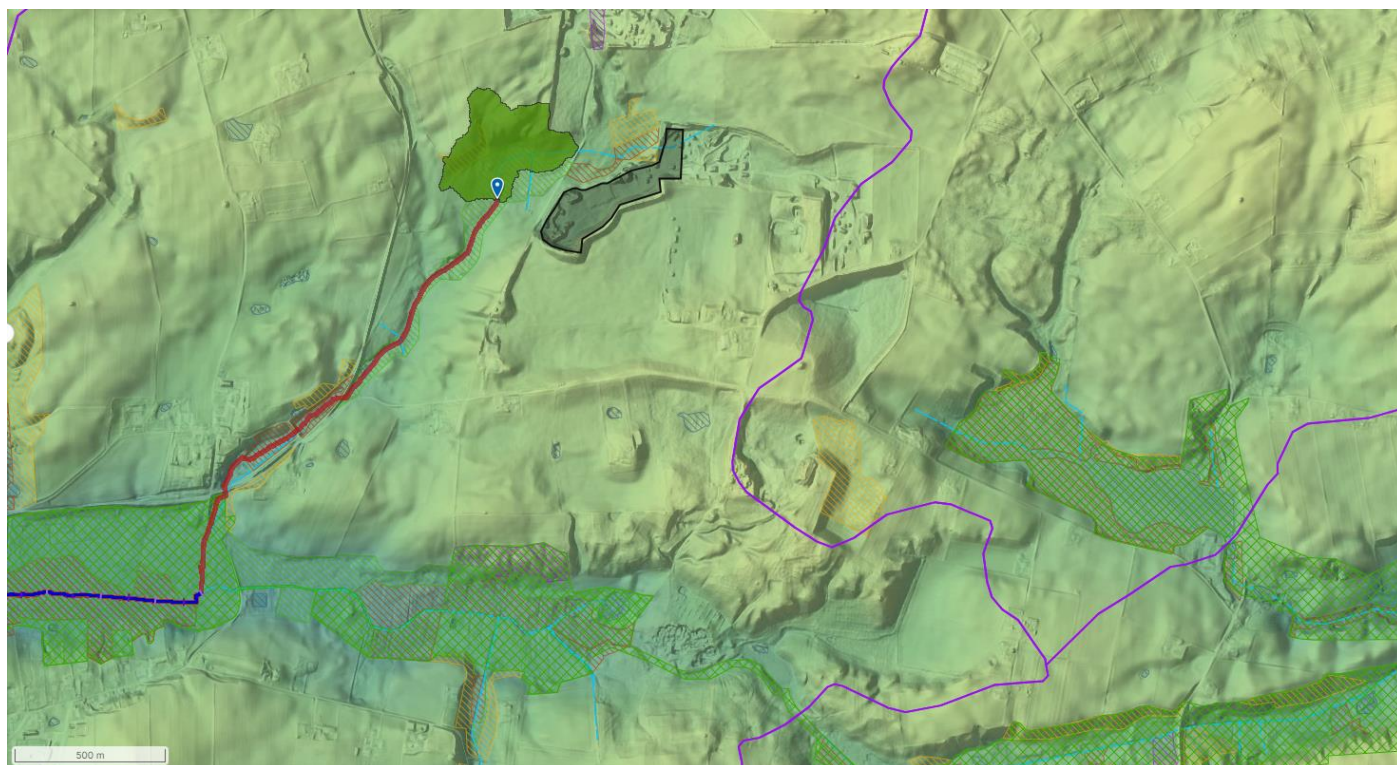
Svenstrup Bæk (vandløbsopland 3745180275) er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Bækken løber til Østerkær Bæk i Natura 2000 område N223 Kastbjerg Ådal, habitatområde nr. 223. Den økologiske tilstand i Svenstrup Bæk er samlet set dårlig, fordi kvalitetsparameteren DFFV (fisk) er angivet som dårlig. Tilstanden for smådyr er god, mens tilstanden af øvrige kvalitetsparametre er ukendt. Den kemiske tilstand for vandløbet er ligeledes ukendt. Ifølge vandområdeplanernes indsatsprogram er der planlagt indsatser i vandløbet med fjernelse af spærring og restaurering af hele vandløbet med udlægning af groft materiale med henblik på forbedring af den økologiske tilstand og derigennem målopfyldelse.

Østerkær Bæks øverste strækning har god økologisk tilstand og dermed målopfyldelse. Ifølge BEST er medianminimumsvandføringen lavere i Østerkær Bæks øverste strækning (34,27 l/s) end i Svenstrup Bæk (40,20 l/s). Det kan således med sikkerhed konkluderes, at det ikke er vandmængden i åen, men de fysiske forhold i Svenstrup Bæk, der er årsag til den dårlige økologiske tilstand og manglende målopfyldelse.

Der er et overlap på 1 modelcelle mellem den beregnede sænkningstragt og den beregnede vandføringsreduktion i den grøft, der løber ud i Svenstrup Bæk. I overlapcellen er der beregnet en vandføringsreduktion på 0,05-0,06 l/s svarende til 1 % af medianminimumsvandføringen. Overlapcellen er en randcelle på sænkningstragten. Den korteste afstand mellem gravesø og vandløb bliver mindst 70 meter, hvilket betyder, at gravesø og vandløb ligger i hver sin side af den 100*100 meter store modelcelle. I BEST er der ikke mulighed for en finere modeldiskretisering.

Grundvandets strømningsretning er sydvestlig og dermed omtrent parallel med Svenstrup Bæk. Tæt på bækken vil strømningen dog være rettet mod bækken. Oplandet til Svenstrup Bæk er meget stort, hvilket fremgår af BEST rapporten. Det helt nære opland til bækkens udspring ligger nord for bækkens udspring, dvs. uden for projektområdet jf. Figur 1.

Den beregnede akkumulerede vandføringsreduktion er 10,76 % af medianminimumsvandføringen. Råstofindvindingen udgør ifølge beregningen 0,35 l/s eller 8,09 % af den samlede påvirkning. Den beregnede, akkumulerede vandføringsreduktion er 0,73 % højere end beregnet i forbindelse med tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask fra DGU nr. 58.394. BEST modellen (eller andre beregningsmetoder) kan ikke tage højde for den væsentlige betydning det har, at indvindingen foretages med langsom etablering af gravesøen med gradvis udbygning, som sikrer, at søen udgør en buffer for vandspejlspåvirkning uden for gravesøen. Modellen kan endvidere ikke tage højde for, at når indvindingen er på sin højeste intensitet, indvindes der kun i ca. 10 af døgnet's 24 timer. Det betyder, at vandspejlet hver dag får tid til at indstille sig, hvorved sænkningstragten ikke når ret lagt væk fra gravesøen (få meter) og erfaringsmæssigt fra lignende projekter slet ikke ud i en afstand på 70 meter. Beregningsforudsætningerne i BEST modellen medfører således, at både udbredelse af sænkningstragten og påvirkning af vandføring overestimeres.

Figur 1 Topografisk opland (grøn polygon) til Svenstrup Bæks (rød linje) udspringsområde. Lilla linje er ID15 vandoplande. Sort polygon er projektområdet. Kortet er udarbejdet i Scalgo.

Da den beregnede vandføringsreduktion i Svendstrup Bæk er meget lille (0,9 %) af medianminimumsvandføringen på 40,20 l/s, da den meget lille reduktion er overestimeret, og da den dårlige økologiske tilstand skyldes dårlig tilstand for fisk, som skal sikres god økologisk tilstand ved at fjerne spærringer og ved restaurering af hele vandløbet, er det WSPs klare vurdering, at projektet som ansøgt ikke vil forringe tilstanden af Svenstrup Bæk eller hindre dens målopfyldelse.

Vandløb, sø, natur og Natura 2000

Gloudal Bæk, Kjellerup Sø, beskyttet mose samt naturtyper og arter på Natura 2000 udpegningsgrundlaget

Gloudal Bæk og Kjellerup Sø (vandløbsoplande 3611150038, 3611150037 og 3611150040) er målsat til god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Tilstanden er samlet set god for Gloudal Bæk, baseret på vurdering med anvendelse af kvalitetselementet DVFI. Ses på tilstandsvurderingen med DFFV (fisk) er tilstanden høj. Tilstand af de øvrige kvalitetselementer er ukendt. Den kemiske tilstand for vandløbet er ukendt.

Kjellerup Sø har moderat økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Den moderat økologiske tilstand er baseret på tilstanden af de enkelte kvalitetselementer, se tabel 1.

Tabel 1 Tilstand af deelementer i økologisk tilstand af Kjellerup Sø.

Tabel 1 Tilstand af deelementer i økologisk tilstand af Kjellerup Sø.

Økologisk tilstand/potentiale, planteplankton (fytoplankton):	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, planter (makrofyter):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, fisk:	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, iltmætning. Søer:	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, bunddyr (bentiske invertebrater):	Ukendt
Økologisk tilstand/potentiale, vandets klarhed:	God økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, anden akvatisk flora (planter + fyto-benthos). Søer:	Moderat økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, kvælstofindhold:	Ikke-god økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, fosforindhold:	Høj økologisk tilstand
Økologisk tilstand/potentiale, nationalt specifikke stoffer:	Ukendt

Gloudal Bæk og Kjellerup Sø ligger i Natura 2000 område Kastbjerg Ådal, hvis udpegningsgrundlag fremgår af Figur 2. Registrerede arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget i området vest for Kjellerup Sø fremgår af Figur 3.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 223		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Strandeng (1330)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Tør hede (4030)	Enekrat (5130)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Højmoser* (7110)	Nedbrudt højmoser (7120)
	Hængesæk (7140)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på muld (9130)	Ege-blandskov (9160)
	Stilkeke-krat (9190)	Skovbevokset tørvemoser* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Blank seglmos (6216)	Kildevældsvindelsnegl (1013)
	Skæv vindelsnegl (1014)	Sumpvindelsnegl (1016)
	Bækklampret (1096)	Stor vandsalamander (1166)
	Odde (1355)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de tal-koder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Ege-blandskov (9160) er ikke til stede i habitatområde H223. Den nævnte naturtype gennemgås derfor ikke yderligere.

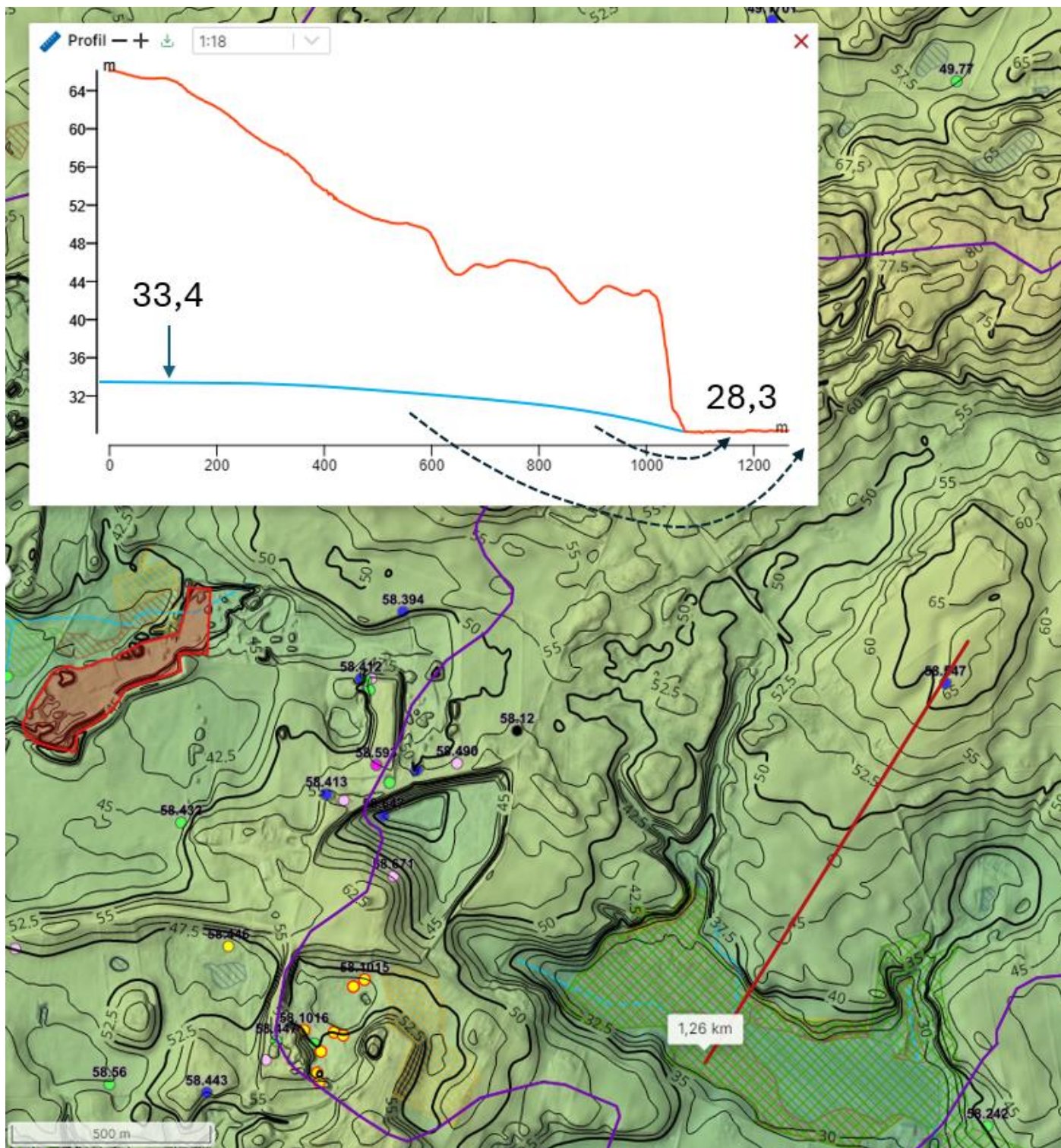
Figur 2 Udpegningsgrundlag for Habitatområde 223 i Natura 2000 område N223 Kastbjerg Ådal.

Området med kildevæld og blank seglmos er en del af en mose udpeget iht. naturbeskyttelseslovens § 3. I mosen er der flere registreringer af blank seglmos. Arten er som nævnt på Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag og vokser i rigkær med kilde- og vældpræg, der er fattige på næringsstoffer såsom i ådale og langs søbredder, hvor grundvandsstanden er høj og stabil. Naturtypen rigkær, som også er registreret i området, er ligeledes karakteriseret ved en konstant vandmættet jordbund. Hængesæk er et plantesamfund dannet af sammenfiltrede rødder og stængler, der forekommer og vokser i overfladen af en mose eller over åbent vand uden nogen forbindelse til bunden. Naturtyperne og arten registreret nordvest for Kjellerup Sø er således meget følsomme over for sænkning af grundvandsspejlet.

Figur 3 Naturtyper og arter i Natura 2000 område Kastbjerg Ådal i området vest og nordvest for Kjellerup Sø.

Grundvandets strømningsretning er mod sydvest, hvilket der er redegjort for i ansøgningen. Figur 4 illustrerer strømningen mod Kjellerup Sø. Der ses en vandtryksforskel på ca. 5 meter fra det højereliggende terræn mod nordøst i forhold til i søen og de omkringliggende våde naturtyper. Grundet vandtrykket mod det lavtliggende terræn ved søen udstrømmer der grundvand her. Det er det samme, der gør sig gældende nede i Kastbjerg Ådal. Grundvandsoplandet til Kjellerup Sø er meget stort og ligger sideværts projektområdet i forhold til strømningsretningen. Vandtilførslen til Kjellerup Sø og omkringliggende våde naturtyper sker i alt overvejende grad fra grundvandstilstrømning fra nordøst.

Figur 4 Terrænprofil med illustration af grundvandsspejl i boring DGU nr. 58.547 og strømning mod Kjellerup Sø. Lilla linje er ID15 opland. Rød polygon er projektområdet.

Påvirkning af vandføringen i vandløbsstrækningerne og Kjellerup Sø i de tre vandløbsoplande er beregnet til hhv. 1,62 % (Kjellerup Sø og delstrækningen nærmest projektområdet), 1,65 % og 7,59 %. Påvirkningsberegningen er udført kumulativt, hvor alle tilladte vandindvindinger omkring projektområdet er indregnet. Beregningen er konservativ og overestimerer påvirkningen og tager endvidere ikke hensyn til, at råstofindvindingen er tilrettelagt sådan, at vandspejlspåvirkningen uden for gravesøen bliver mindst mulig. Beregningen vurderes ikke at vise virkelige

påvirkninger i form af reel vandføringsreduktion i Gloudal Bæk eller vandtilførsel i Kjellerup Sø, men vurderes at udtrykke BEST modellens mulighed for at få vandbalancen til at passe inden for vandløbsoplandet. Det skal også tages i agt, at den beregnede sænkningstragt fra råstofindvindingen når ikke ud til Kjellerup Sø eller Gloudal Bæk.

Den beregnede påvirkning af Gloudal Bæk og Kjellerup Sø er tilmed så lille (henholdsvis 1,1, 0,4 og 1,7 ‰ af medianminimumsvandføringen på hhv. x, y, z), at selv hvis den var udtryk for en reel vandføringsreduktion/reduktion i udstrømning, ville den være ubetydelig, fordi tilførslen af grundvand i altovervejende grad sker fra et stort opland nordøst for Gloudal Bæk, Kjellerup Sø og omkringliggende våde naturtyper.

De beregnede vandføringsreduktioner og reduktion i vandtilførsel i Kjellerup Sø er i øvrigt i samme størrelsesorden som de beregninger, der blev udført i forbindelse med nylig udstedt tilladelse til indvinding af grundvand til grusvask fra boring DGU nr. 58.394 og vurderingen i nærværende sag er i lighed med vurderingerne, der blev udført i forbindelse med udstedelse af denne tilladelse, at projektet ikke vil medføre forringelse af tilstanden eller hindre målopfyldelse for nogle af de underliggende kvalitetselementer for Kjellerup Sø eller for nogle af de to strækninger af Gloudal Bæk. Det følger af vurderingen af påvirkning af Gloudal Bæk og Kjellerup Sø, at der ikke vil være nogen form for påvirkning af arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 område 223 Kastbjerg Ådal eller andre, mere fjerntliggende Natura 2000 områder.

Overvågning

Det er WSPs vurdering, at det ansøgte projekt ikke giver anledning til behov for overvågning. Det skyldes, at vurderingerne af, at

- projektet ikke medfører risiko for forringelse af tilstanden af målsatte vandområder eller hindrer deres målopfyldelse,
- projektet ikke medfører risiko for, at § 3 beskyttet natur ændrer tilstand
- Natura 2000 område N223 eller andre mere fjerntliggende Natura 2000 områder ikke påvirkes,

er sikre.

REFERENCER

- /1/ Mariagerfjord Kommune, 2024: Notater fra mødet den 20. august 2024 om råstofindvinding på matr. nr. 2e og 2g Gunderup By, Svenstrup – Birkedalsvej 10. Sagsnr. 01.09.00-K04-1-23. Dato: 23.8.2024.
- /2/ Niras, 2024: Råstofindvinding under grundvandsspejlet, Gunderup. Mariagerfjord Kommune. Dato: 13. august 2024.